

KINNITAN

9. 2. 1968

Signaaleksemplar

8. uulku 1968 a.

[Handwritten signature]

[Handwritten mark]

NLKP AJALOO KURSUSE PROGRAMM

KÕRGEMATELE
ÕPPEASUTUSTELE

[Handwritten signature]
9/5/68

[Handwritten signature]
9. 11. 68

Ilmumiseks loetud	
<i>[Handwritten signature]</i>	
Vaatusevõime	
2	1968

[Handwritten signature]
9. 2. 68

NSV LIIDU KÕRGEMA JA KESK-ERIHARIDUSE
MINISTEERIUM

NLKP AJALOO
KURSUSE
PROGRAMM

Kõrgematele õppeasutustele

KIRJASTUS «EESTI RAAMAT» · TALLINN 1967

3 КР 1
N 935

Originaali tiitel:

Программа курса истории КПСС
Для высших учебных заведений
Издательство «МЫСЛЬ»
Москва, 1966

Tõlkinud E. Mattisen

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

ARHIIVKOGU

Uhiskonnateaduste kursuste programmid valmistas ette NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Teaduste Akadeemia komisjon (komisjoni esimees akadeemik P. N. Fedossejev, esimehe asetäitja professor S. I. Murašov).

NLKP ajaloo kursuse programmi koostamisest võtsid vahetult osa järgmised komisjoni liikmed:

akadeemik P. N. Pospelov (juhendaja), prof. V. M. Donskoi, prof. B. V. Haubih, Armeenia NSV Teaduste Akadeemia kirjavahetajaliige Ts. P. Agajan, dots. B. A. Abramov, prof. D. J. Bahšijev, prof. A. A. Borodin, dots. A. I. Gaduhha, prof. K. K. Dubina, Usbeki NSV Teaduste Akadeemia akadeemik K. E. Žitov, ajalooteaduste doktor V. N. Zevin, prof. V. P. Kossulnikov, prof. F. D. Kretov, NSVL Teaduste Akadeemia kirjavahetajaliige D. M. Kukin, ajalooteaduste kandidaat N. M. Lebedev, prof. G. D. Obitškin, dots. V. B. Ostrovski, ajaloo-teaduste kandidaat A. I. Popov, dots. I. G. Rjabtsev, dots. V. M. Saveljev, ajaloo-teaduste doktor V. M. Samofalov, dots. V. M. Sikorski, prof. A. B. Tursunbajev, prof. N. V. Tšernenko, prof. P. R. Ševerdalkin, prof. D. E. Šemjakov, dots. J. J. Jakobson.

Vastutavad toimetajad:

prof. B. V. Haubih, dots. V. M. Saveljev.

NLKP ajaloo programm on koostatud NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Teaduste Akadeemia komisjoni poolt kõikide meie maa kõrgemate õppeasutuste jaoks. Programmis on pööratud erilist tähelepanu marksismi-leninismi klassikute teoste, kongresside otsuste, NLKP teoreetilise ja praktilise tegevuse tundmaõppimisele, millel on otsustav tähtsus üliõpilaste marksistlik-leninliku maailma-vaate kujundamisel, kommunistlikul kasvatusel.

Kursuse teemades soovitatud kirjandus on kohustuslik. Arvestades õppeasutuse profiili ja kursuse läbitöötamiseks eraldatud tundide arvu, soovivad kateedrid täiendavalt klassikalist kirjandust, õpikuid ja õppevahendeid, dokumentide kogumikke, monograafiaid, perioodikat, samuti määravad kindlaks teemad, mis tuleb üliõpilastel iseseisvalt läbi töötada.

SISSEJUHATUS

Marksismi kui proletariaadi ideoloogia tekkimise ajaloolised tingimused. V. I. Lenini marksismi kolmest allikast ja kolmest komponendist.

K. Marxi ja F. Engelsi «Kommunistliku partei manifest» — rahvusvahelise töölis- ja revolutsioonilise liikumise esimene programm dokumend. «Manifesti» peamised ideed tööliklassi ja tema avangardi — proletarise partei maailmaajaloolisest missioonist. K. Marxi ja F. Engelsi osa tööliklassi juhtivate rahvusvaheliste organisatsioonide — Kommunistide Liidu ja I Internatsionaali loojate ja juhtidena. Kommunistide Liidu ja I Internatsionaali tegevuse ajalooline tähtsus. Marksism-leninism proletariaadi iseiseisva poliitilise partei tekkimise objektiivsest vajalikkusest.

Sotsiaaldemokraatlike parteide tekkimine Lääneriikides. II Internatsionaal ja tema osa rahvusvahelise töölisliikumise ajaloos.

Kapitalismi üleminek imperialismi staadiumi. Maailma revolutsioonilise liikumise keskuse ülekandumine Venemaale. Venemaa tööliklassi osatähtsuse kasvu objektiivsed ja subjektiivsed tegurid ülemaailmses revolutsioonilises liikumises. Marksismi kaitsmine, edasiarendamine ja rikastamine V. I. Lenini poolt. Venemaa — leninismi kodumaa. V. I. Lenin kui bolševike partei — uut tüüpi, reformistlikest parteidest printsiipsiaalselt erineva partei, kes on suuteline viima proletariaadi võimule ja kommunismi ülesehitamisele — looja ja juht. V. I. Lenin — III, Kommunistliku Internatsionaali looja ja juht. NLKP kui rahvusvahelise kommunistliku liikumise koostisosa ja eeskuju võitluses oportunistmiga, revolutsioonilise teooria puhtuse, kõigi maade kommunistlike ja töölisparteide monoliitsuse ja ühtsuse eest.

NLKP ajaloo kaks põhiperioodi — oktoobrieline ja oktoobrijärgne. Partei kolm programmi. Partei poolt

oktoobrielsel ja oktoobrijärgsel perioodil väljatöötatud ja praktiliselt lahendatud tähtsaimad küsimused. NLKP tugevnemine ja karastumine leppimatus võitluses tööliikumise vaenlastega ja ideeliste vastastega parteis.

NLKP ajalugu on marksism-leninism tegelikkuses ja arenemises, teadus marksistlik-leninliku partei tekkimise, arenemise ja tegevuse seaduspärasustest, tööliklassi, kogu nõukogude rahva juhtivast ja suunavast jõust võitluses proletariaadi diktatuuri kehtestamise, sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise eest. V. I. Lenin partei ajaloo õppimise tähtsusest. NLKP ajaloo koht ühiskonnateaduste hulgas. NLKP ajalooliste kogemuste osatähtsus partei praktilises tegevuses, kommunistide ideelises karastamises ja nõukogude inimeste kommunistlikus kasvatuses, rahvusvahelises kommunistlikus, töölis- ja rahvuslikus vabadusliikumises.

NLKP ajaloo õppimise allikad. NLKP ajaloo õppimise meetodid ja vormid.

Kirjandus

K. Marx ja F. Engels — Kommunistliku partei manifest. Tallinn, 1966.

V. I. Lenin — Marksismi kolm allikat ja kolm komponenti. Teosed, 19. kd., lk. 3—8.

V. I. Lenin — «Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis. Teosed, 31. kd., ptk. I—IV.

Seminar

K. Marxi ja F. Engelsi töö «Kommunistliku partei manifest».

I TEEMA. TÖÖLISLIIKUMISE ALGUS JA MARKSISMI LEVIMINE VENEMAAL (1883—1894)

§ 1. Kaasaegse tööstusproletariaadi tekkimine. Töölisliikumise algus

Talurahvareformi ja tsaari-Venemaa poliitilise korra klassiolemuse leninlik iseloomustus. Kapitalismi arendamine Venemaal. Tööstusproletariaadi kujunemine. Tööliklassi ja talurahva olukord reformijärgsel Venemaal.

V. I. Lenin vabastusliikumise kolmest perioodist Venemaal. Revolutsioonilised demokraadid ja revolutsioonilised narodnikud kui sotsiaaldemokraatide eelkäijad. K. Marxi, F. Engelsi, V. I. Lenini hinnang revolutsiooniliste narodnikute tegevusele. 70.—80. aastate töölisliikumine. Töölisliitude «Lõuna-Venemaa Töölisühing» ja «Põhja-Venemaa Töölisühing» tekkimine. •

K. Marx, F. Engels ja revolutsiooniline liikumine Venemaal. I Internatsionaali ja Lääne-Euroopa töölisliikumise mõju revolutsioonilise liikumise arenemisele Venemaal.

§ 2. Marksismi levimine. «Töö Vabastuse» rühm.

Esimesed marksistlikud ringid Venemaal

«Töö Vabastuse» rühma tekkimine ja selle tegevus. Venemaa sotsiaaldemokraatia kui ideelise voolu tekkimine. G. V. Plehhanovi osavõtt II Internatsionaali loomisest. Plehhanovi ja «Töö Vabastuse» rühma osa võitluses narodniklusega ja nende osa marksismi propagandas. G. V. Plehhanovi tööde «Sotsialism ja poliitiline võitlus», «Meie lahkkelid», «Monistliku ajalookäsituse arengu küsimusest» tähtsus. «Töö Vabastuse» rühma programmi projektid ja V. I. Lenini hinnang neile.

D. N. Blagojevi, P. V. Totšisski, M. I. Brusnevi, N. J. Fedossejevi esimesed marksistlikud ringid ja rühmad Venemaal.

V. I. Lenini revolutsioonilise tegevuse algus.

Venemaa sotsiaaldemokraatia ajaloo esimese perioodi leninlik iseloomustus.

Kirjandus

K. Marx ja F. Engels — Kommunistliku partei manifest. Eessõna 1882. aasta venekeelsele väljaandele. Tallinn, 1966.

V. I. Lenin — Millisest pärandist me loobume? Teosed, 2. kd., lk. 452, 471—473.

V. I. Lenin — Mis teha? Teosed, 5. kd., lk. 469—471.

V. I. Lenin — Herzeni mälestuseks. Teosed, 18. kd., lk. 9—15.

V. I. Lenin — Viiskümmend aastat pärisorjuse kaotamisest. Teosed, 17. kd., lk. 63—66.—

Плеханов Г. В. — Социализм и политическая борьба. Госполитиздат, 1948.

**§ 1. Leninliku etapi algus marksismi arengus. Peterburi
«Töölisklassi Vabastusvõitluse Liit» kui uut tüüpi
partei algidu**

Kapitalismi arenemine ja töölisliikumise tõus Venemaal 90-ndail aastail.

V. I. Lenini võitlus liberaalse narodnikluse vastu. Marksismi kaitsmine ja loov arendamine V. I. Lenini poolt raamat *«Mis on «rahvasõbrad» ja kuidas nad võitlevad sotsiaaldemokraatide vastu?»*. V. I. Lenin rahvahulkade ja isiku osast ajaloos. Liberaalsete narodnikute kui võltside «rahvasõprade» paljastamine. Narodnikluse ideeline purustamine. V. I. Lenin töölisklassi ja talurahva revolutsioonilisest liidust kui peamisest ühiskondlikust jõust tsarismi, mõisnike ja kodanluse kukutamisel. V. I. Lenin vene töölisklassi ajaloolisest missioonist, temast kui hegemoonist ja võitlejast kõigi töötajate vabastamise eest, marksistide ülesannetest Venemaal, marksistliku partei loomise vajalikkusest, revolutsiooni perspektiividest ja etappidest. V. I. Lenini raamat *«Kapitalismi arenemine Venemaal»*. Narodnikluse ideelise purustamise lõpuleviimine.

V. I. Lenini võitlus «legaalse marksismi» vastu.

Peterburi «Töölisklassi Vabastusvõitluse Liidu» kui revolutsioonilise partei esimese tõsise algeo loomine V. I. Lenini poolt. Sotsialismi ühendamine tööisliikumisega. Massilise töölisliikumise algus (aastad 1894—1895) sotsiaaldemokraatia juhtimisel. Venemaa revolutsioonilise liikumise jõudmine kolmandasse, proletaarsesse perioodi. Sotsiaaldemokraatlike organisatsioonide tekkimine suurtes tööstuskeskustes ja rahvuspiirkondades. V. I. Lenini töö *«Vene sotsiaaldemokraatide ülesanded»*.

VSDTP I kongress ja V. I. Lenini hinnang sellele.

§ 2. Revolutsioonilise marksistliku partei loomise leninlik plaan ja «Iskra» võitlus selle elluviimise eest

Revolutsiooniline tõus Venemaal XX sajandi algul. Venemaa proletaarse liikumise muutumine rahvusvahelise töölisliikumise tähtsaks teguriks.

Olukord parteis pärast I kongressi. Kaks peamist suunda rahvusvahelises sotsiaaldemokraatias. «Ökonomism» — rahvusvahelise oportunisti erikuju. Segasuse ja kõikumiste periood sotsiaaldemokraatlikes organisatsioonides.

Uut tüüpi partei loomise plaani väljatöötamine V. I. Lenini poolt.

Leninlik «Iskra» — revolutsiooniliste marksistide esimene ülevenemaaline illegaalne poliitiline ajaleht ja selle ajalooline tähtsus.

Sotsiaaldemokraatlike komiteede muutumine proletariaadi klassivõitluse tõelisteks organisaatoriteks. Proletaarse võitluse uute vahendite — poliitiliste streikide ja demonstratsioonide kasutuselevõtmine. Sotsiaaldemokraatia mõju laienemine talurahvale, armeele ja õppivale noorsoole. V. I. Lenini brošüür «Kehvtalurahvale».

V. I. Lenini võitlus «ökonomismi» ja rahvusvahelise revisionismi vastu. V. I. Lenini raamat «Mis teha?». Õpetuse uut tüüpi parteist väljatöötamine V. I. Lenini poolt. V. I. Lenin proletariaadi klassivõitluse kolmest vormist; revolutsioonilise teooria tähtsusest, stiihilisusest ja teadlikkusest töölisliikumises, sotsialistliku teadlikkuse tekkimisest ja selle viimisest töölisliikumisse ning kodanliku ideoloogia vastu võitlemise vajalikkusest; marksistlikust ja reformistlikust, treidjunionistlikust poliitikast, proletariaadi kui demokraatia eest eesrindliku võitleja poliitilise kasvatamise ülesannetest; Vene sotsiaaldemokraatide organisatsioonilistest ülesannetest.

VSDTP II kongressi ettevalmistamine leninliku «Iskra» poolt. Partei programmi ja põhikirja projektide väljatöötamine.

§ 3. VSDTP II kongress. Partei esimene programm.

Bolševismi tekkimine

Iskraliku suuna võit Venemaa sotsiaaldemokraatlikes organisatsioonides.

VSDTP II kongress. Kongressi koosseis. Kongressi peamine ülesanne. V. I. Lenini ja tema poolehoidjate võitlus kongressil proletariaadi diktatuuri, proletariaadi hegemonia, tööliklassi ja talurahva liidu ning rahvusküsimuses, uut tüüpi partei eest. Partei marksistliku pro-

grammi vastuvõtmine kongressi poolt. Partei esimene programm — tsarismi ja kapitalismi kukutamise, proletariaadi diktatuuri kehtestamise võitlusprogramm. VSDTP põhikirja arutamine ja võitluse teravnemine kongressil. Partei keskasutuste valimised. Leninliku enamuse võit oportunistliku vähemuse üle kongressil.

VSDTP II kongressi ajalooline tähtsus. VSDTP II kongress — pöördepunkt maailma töölisliikumises. Tõelise partei loomine leninliku «Iskra» poolt väljatöötatud ideelistel ja organisatsioonilistel alustel. Bolševismi kui poliitilise mõttevoolu ja poliitilise partei tekkimine. Bolševistlik, marksistlik-leninlik partei kui uut tüüpi proletaarne partei, mis on eeskujuks kõigi maade revolutsioonilistele marksistidele. Uut tüüpi partei iseärasused.

Olukord parteis pärast VSDTP II kongressi. V. I. Lenini võitlus menševike oportunisti vastu. Menševike oportunistlike vaadete toetamine II Internatsionaali liidrite poolt. V. I. Lenini raamat «Üks samm edasi, kaks sammu tagasi». Bolševismi organisatsiooniliste põhimõtete ja partei elu normide väljatöötamine.

V. I. Lenin VSDTP III kongressi vajalikkusest ja bolševike võitlus selle kokkukutsumise eest. 22 bolševiku nõupidamine. Enamuse Komiteede Büroo moodustamine. Aja-lehe «Vperjod» asutamine.

Kirjandus

V. I. Lenin — Vene sotsiaaldemokraatide ülesanded. Teosed, 2. kd., lk. 285—310.

V. I. Lenin — Mis teha? Teosed, 5. kd., lk. 309—480.

V. I. Lenin — Mis on «rahvasõbrad» ja kuidas nad võitlevad sotsiaaldemokraatide vastu? Teosed, 1. kd., lk. 241—269.

V. I. Lenin — Üks samm edasi, kaks sammu tagasi. Teosed, 7. kd., lk. 187—196, 232—255, 308—337, 374—379.

«Venemaa Sotsiaaldemokraatliku Töölispartei programm. Vastu võetud partei II kongressil», «VSDTP organisatsioonilise põhikirja projekt, mille esitas kongressil Lenin», «VSDTP organisatsiooniline põhikiri. Vastu võetud partei II kongressil» — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, Tallinn, 1956, lk. 39—48.

Seminar

V. I. Lenini raamat «Mis teha?». VSDTP II kongress.

III TEEMA. BOLŠEVIKE PARTEI ESIMESE VENE REVOLUTSIOONI
EEL JA REVOLUTSIOONIAASTAIL
(1904—1907)

§ 1. Revolutsiooni küpsemine ja algus. Bolševistliku partei taktikaline joon

Töölise ja talupoegade revolutsioonilise liikumise kasv revolutsiooni eel.

Vene-Jaapani sõda ja bolševike ning menševike suhtumine sõjasse.

Revolutsiooni algus Venemaal. Revolutsiooni tekkimise põhjused. Rahvarevolutsioon Venemaal kui imperialismi-ajastu esimene revolutsioon.

Olukord parteis.

VSDTP III kongress ja selle otsused taktikalistes ja organisatsioonilistes küsimustes. Ajalehe «Proletari» asutamine. V. I. Lenini raamat «Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis». V. I. Lenin revolutsiooni iseloomust, omapärast ja liikumapanevatest jõududest, proletariaadi hegemooniast revolutsioonis, tööliklassi ja talurahva liidust, relvastatud ülestõusust, proletariaadi ja talurahva revolutsioonilis-demokraatlikust diktatuurist ja ajutisest revolutsioonilisest valitsusest. V. I. Lenin marksistliku partei osast revolutsioonis. Kodanlik-demokraatliku revolutsiooni sotsialistlikuks revolutsiooniks ümberkasvamise leninlik teooria.

V. I. Lenini ja bolševike võitluse rahvusvaheline tähtsus, mida nad pidasid menševike oportunistliku, kokkulepliku poliitika ja taktika vastu revolutsioonis, Trotski permanentse revolutsiooni teooria vastu.

V. I. Lenini raamatu «Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis» ajalooline tähtsus.

§ 2. Partei revolutsiooni tõusu tingimustes

Revolutsiooni laienemine. Bolševike töö rahvahulkades ja nende mõju kasv. Töölis- ja talurahvaliidumine. Revolutsioonilised väljaastumised armees ja laevastikus. Ülestõus soomuslaeval «Potjomkin». Venemaa rõhutatud rahvaste rahvuslik vabadusliikumine.

Bulõgini duuma aktiivse boikoteerimise bolševistlik taktika.

Bolševikud ülevenemaalise poliitilise oktoobristreigi eesotsas. Tsaari 17. oktoobri manifest ja selle paljastamine bolševike poolt.

Töölise saadikute nõukogude tekkimine. V. I. Lenin nõukogude kui ülestõusu ja uue, revolutsioonilise võimu organite olemusest. Ametiühingute loomine. Talurahvaliidumise tõus. Revolutsioonilised talurahvakomiteed ja bolševike mõju nende tegevusele.

Parteitöö ümberkorraldamine revolutsiooni tingimustes. V. I. Lenini artikkel «Partei reorganiseerimisest». Legaalne bolševistlik ajakirjandus ja selle osa rahvahulkade kasvatamisel ja mobiliseerimisel. V. I. Lenini artikkel «Partei organisatsioon ja parteiline kirjandus» ja selle tähtsus.

Bolševike Tampere parteikonverents ja selle otsused.

Bolševikud Moskva relvastatud ülestõusu eesotsas. Relvastatud ülestõusud suurtes tööstuskeskustes ja rahvuslikes piirkondades. V. I. Lenin detsembri relvastatud ülestõusu lüüasaamise põhjustest, õppetundidest ja ülestõusu menševistliku hinnangu kriitika.

§ 3. Partei revolutsiooni mõõna tingimustes

Olukord riigis ja parteis pärast detsembri relvastatud ülestõusu. Bolševike taktika võitluses töölisklassi ühtsuse eest. Proletariaadi poliitilise juhtimise ühtsuse vajalikkus.

VSDTP IV (ühinemis-) kongress. Agraarprogrammi revideerimine. Mõisamaade konfiskeerimise ja kogu maa natsionaliseerimise leninlik programm. Bolševike võitlus maa munitsipaliseerimise menševistliku programmi vastu. Jaotajate eksliku positsiooni kriitika V. I. Lenini poolt. Taktikalised ja organisatsioonilised küsimused kongressil. Rahvuslike sotsiaaldemokraatlike parteide ühinemine VSDT Parteiga. Kongressi delegaatide-bolševike läkitus «Parteile». Parteisisene võitlus pärast kongressi.

Bolševike duumataktika. V. I. Lenini hinnang I Riigiduuma boikotile. Bolševikud ja II Riigiduuma. «Pahempoolse bloki» taktika. Menševike oportunistliku taktika paljastamine duuma valimiste ajal.

VSDTP V (Londoni) kongress. Kongressieelne bolševistlik platvorm. Kongressi otsused: suhtumisest mitteproletaarsetesse parteidesse, «tööliskongressist» ja parteitutest töölisorganisatsioonidest, ametiühingutest, Riigi-

duumast. Leninliku taktikalise joone võit ja menševistliku taktikalise platvormi läbikukkumine. V kongressi tähtsus Vene sotsiaaldemokraatia ühendamiseks bolševistlikul platvormil. Bolševistlik keskus ja selle häälekandja aja-leht «Proletari».

V. I. Lenin 1905.—1907. aasta revolutsiooni lüüasaamise põhjustest, revolutsiooni tähtsusest ja õppetundidest.

Kirjandus

V. I. Lenin — Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis. Teosed, 9. kd., lk. 1—91.

V. I. Lenin — Aruanne VSDTP ühinemiskongressi kohta. Teosed, 10. kd., lk. 304—322.

V. I. Lenin — Partei organisatsioon ja parteiline kirjandus. Teosed, 10. kd., lk. 26—31.

V. I. Lenin — Meie ülesanded ja tööliste saadikute nõukogu. Teosed, 10. kd., lk. 1—11.

V. I. Lenin — Partei reorganiseerimisest. Teosed, 10. kd., lk. 12—21.

V. I. Lenin — Moskva ülestõusu õppetunnid. Teosed, 11. kd., lk. 148—155.

V. I. Lenin — Sotsiaaldemokraatia agraarprogramm Vene revolutsioonis. Teosed, 15. kd., lk. 136—158.

V. I. Lenin — Ettekanne 1905. a. revolutsioonist. Teosed, 23. kd., lk. 226—243.

VSDTP III kongressi resolutsioonid: relvastatud ülestõusust; ajuti-sest revolutsioonilisest valitsusest; suhtumisest talurahvaliikumisse. — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk. 79—80, 82—83.

VSDTP V kongressi resolutsioonid: suhtumisest mitteproletaarsetesse parteidesse; töölikongress ja parteitud töölisorganisatsioonid; Riigiduumast, ametiühingutest. — Samas, lk. 163—166, 168—169.

Seminar

V. I. Lenini raamat «Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis».

IV TEEMA. PARTEI REAKTSIOONI AJAJÄRGUL (1907—1910)

§ 1. Bolševike võitlus VSDTP säilitamise ja tugevdamise eest

3. juuni riigipööre ja selle klassiolemus. V. I. Lenini hinnang Venemaa poliitilisele olukorrale ja revolutsiooni perspektiividele. Parteiorganisatsioonide olukord ja bolševike taktika reaktsiooni ajajärgul. Likvidaatorluse ja

otzovismi tekkimine. V. I. Lenini likvidaatorluse ja otzovismi sotsiaalsetest ja ideelistest juurtest.

Bolševike võitlus likvidaatorite vastu paremalt ja «pahe-
malt» programmilistes, taktikalistes ja organisatsioonilistes
küsimustes, VSDTP säilitamise ja tugevdamise eest. Men-
ševike katsete likvideerida Keskkomitee paljastamine
bolševike poolt.

VSDTP V ülevenemaaline konverents ja selle otsused.
V. I. Lenini artikkel «Teele». Bolševike blokk menševike-
parteilastega. Selle bloki tähtsus likvidaatorluse purusta-
misel ja tööliste võitmisel bolševike poole. Bolševistliku
ajalehe «Proletari» laiendatud toimetuse nõupidamine.
Otzovismi kui pahupidi pööratud likvidaatorluse, kui
dogmatismi ja sektantluse hukkamõistmine. Parteiorgani-
satsioonide koondumine VSDTP V konverentsi ja «Pro-
letari» laiendatud toimetuse nõupidamise otsuste alu-
sel.

Õpetuse parteist edasiarendamine V. I. Lenini poolt,
tema suur teene bolševistliku partei säilitamisel ja tugev-
damisel.

Reaktsiooni pealetung ideoloogilisel rindel. «Jumala-
ehitajate» ja «jumalaotsijate» tekkimine. V. I. Lenini võit-
lus marksistliku filosoofia revideerimise vastu. V. I. Lenini
raamatu «Materialism ja empiriokrititsism» ajalooline
tähtsus, selle osa partei ideelises tugevdamises.

VSDTP Keskkomitee 1910. a. jaanuaripleenum.
V. I. Lenini võitlus trotskismi ja leplaste vastu. Trots-
kism — likvidaatorluse erikuju.

§ 2. Bolševike võitlus rahvahulkade enda poole võit- mise ja uueks revolutsiooniliseks tõusuks etteval- mistamise eest

Töölis- ja talurahvaliikumine reaktsiooniaastail. Bol-
ševike võitlus rahvahulkadega sidemete tugevdamise ja
nende ettevalmistamise eest uuteks revolutsioonilisteks
lahinguteks.

Bolševike tegevus legaalses massiorganisatsioonides.
Bolševike võitlus ametiühingute «neutraalsuse» ja duuma-
fraktsiooni parteist «sõltumatuse» vastu. Proletariaadi
kõigi organisatsioonide parteilise ideelis-poliitilise juhti-
mise leninlik printsiip. Bolševike tegevus legaalsete kong-
resside töölisrühmades, III Riigiduuma tribüüni kasuta-

mine nende poolt revolutsiooniliseks propagandaks ja agitatsiooniks. Likvidaatorite paljastamine ja nende väljatõrjumine legaalsetest töölisorganisatsioonidest. Töölisklassi ühtsuse tugevnemine. Rahvahulkade revolutsioonilise liikumise kõigi vormide parteiline juhtimine kui proletaarse partei ajalooline ülesanne.

Bolševike võitlus oportunisti vastu II Internatsionaalis, revolutsiooniliste elementide koondamise eest. V. I. Lenini artikkel «Marksism ja revisionism».

Kirjandus

V. I. Lenin — Marksism ja revisionism. Teosed, 15. kd., lk. 15—25.

V. I. Lenin — Teele. Teosed, 15. kd., lk. 314—324.

V. I. Lenin — «Proletari» laiendatud toimetuse nõupidamine. Teosed, 15. kd., lk. 389—414.

V. I. Lenin — Vene partei sisevõitluse ajalooline mõte. Teosed, 16. kd., lk. 347—363.

V. I. Lenin — Likvidaatorluse likvideerimine. Teosed, 15. kd., lk. 415—422.

VSDTP V konverentsi resolutsioon käesolevast momendist ja partei ülesannetest. — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk. 194—196.

V TEEMA. BOLŠEVIKE PARTEI REVOLUTSIOONI UUE TÕUSU PERIOODIL (1910—1914)

§ 1. Revolutsioonilise liikumise tõus. VSDTP VI ülevenemaaline (Praha) konverents. Bolševike võit legaalsetes organisatsioonides

Revolutsioonilise tõusu algus ja parteitöö elavnemine.

Bolševike võitlus partei ülevenemaalise konverentsi kokkukutsumise eest. Ülevenemaalise Organiseerimiskomisjoni moodustamine, selle tegevus parteiorganisatsioonide taastamisel ja konverentsi kokkukutsumise ettevalmistamisel.

VI ülevenemaaline (Praha) parteikonverents ja selle tulemuste hinnang V. I. Lenini poolt. Konverentsi otsused käesolevast momendist ja partei ülesannetest, partei duumataktikast ja poliitilisest joonest IV Duuma valimiskampanias, partei organisatsioonilisest ehitusest ja tema puhastamisest menševikest-likvidaatoritest. Praha konve-

rentsi osa partei tugevdamisel. Parteitöö hoogustumine konverentsi otsuste alusel.

Partei kui proletariaadi revolutsioonilise pealetungi ja üldrahvaliku võitluse organiseerija tsaarimonarhia kukutamise eest. Ajalehe «Pravda» asutamine ja selle osa partei ridade tugevdamisel ning partei sidemete laiendamisel rahvahulkadega. Bolševike fraktsioon IV Riigiduumas. Ajalehe «Pravda» ja IV Duuma bolševike fraktsiooni tegevuse juhtimine partei Keskkomitee poolt eesotsas V. I. Leniniga. Bolševike parlamenditaktika rahvusvaheline tähtsus. VSDTP Keskkomitee ja parteitöötajate Krakovi ja Poronini nõupidamised: revolutsioonilisest tõusust ja streigiliikumisest, illegaalse organisatsiooni ülesehitamisest, duuma sotsiaaldemokraatliku fraktsiooni tööst. Nõupidamiste otsused rahvuslikest sotsiaaldemokraatlikest organisatsioonidest ja rahvusküsimuses.

Bolševike võitlus töölisliikumise ühtsuse eest, legaalsete töölisorganisatsioonide muutmise eest partei revolutsioonilise tegevuse tugipunktideks rahvahulkades. Bolševike võit legaalsetes organisatsioonides.

Trotskistliku Augustibloki purustamine bolševike poolt.

Bolševike võitlus oportunisti ja tsentrismi vastu rahvusvahelises sotsiaaldemokraatlikus ja töölisliikumises, Lääne-Euroopa sotsiaaldemokraatlike parteide pahempoolsete rühmade koondamise eest.

Revolutsioonilise kriisi kasvamine riigis.

§ 2. Partei teooria ja programmi edasiarendamine

V. I. Lenini poolt rahvusküsimuses

Rahvusküsimus Venemaal. Suurvene šovinismi ja kohaliku natsionalismi tugevnemine.

Partei võitlus tööliklassi internatsionaalse ühtsuse eest. V. I. Lenini teosed «Kriitilisi märkmeid rahvusküsimuse kohta» ja «Rahvuste enesemääramise õigusest». V. I. Lenin kahest tendentsist rahvusküsimuses kapitalismi perioodil. Proletaarne internatsionalism ja kodanlik natsionalism — kaks leppimatut maailmavaadet ja suunda rahvusküsimuses. V. I. Lenin rahvusküsimuse iseärasustest Venemaal ja selle lahendamise revolutsioonilisest teest. Partei programmi põhiseisukohad rahvusküsimuses: rahvuste enesemääramise õigusest, piirkondlikust autonoomiast, kõigi rahvaste ja kõigist rahvustest kodanike ühe-

õiguslusest, proletariaadi organisatsioonide ülesehitamise internatsionaalsest põhimõttest.

Bolševike partei programm rahvusküsimuses kui demokraatliku vabariigi ja proletariaadi diktatuuri eest peetava võitluse programmi koostisosa.

Rahvusliku kultuuriautonomia programmi kriitika V. I. Lenini poolt. V. I. Lenin kodanliku rahvuse kahest kultuurist.

Bolševike võitlus rahvusküsimuse revolutsioonilise programmi eest, Bundi, Kaukaasia menševike, Ukraina natsionalistide, trotskistide ja II Internatsionaali oportunistlike liidrite vastu. Poola sotsiaaldemokraatide vigade kriitika.

Rahvusküsimuse leninliku teooria ja programmi maailmaajalooline tähtsus.

Kirjandus

V. I. Lenin — Revolutsiooniline tõus. Teosed, 18. kd., lk. 83—90.

V. I. Lenin — Karl Marxi õpetuse ajalooline saatus. Teosed, 18. kd., lk. 543—546.

V. I. Lenin — Marksism ja reformism. Teosed, 19. kd., lk. 338—341.

V. I. Lenin — Kriitilisi märkmeid rahvusküsimuse kohta. Teosed, 20. kd., lk. 1—33.

V. I. Lenin — Rahvuste enesemääramise õigusest. Teosed, 20. kd., lk. 361—390, 406—417.

V. I. Lenin — Ettekanne Rahvusvahelisele Sotsialistlikule Büroole VSDTP ülevenemaalisest konverentsist. Teosed, 17. kd., lk. 450—451.

V. I. Lenin — Töölised ja «Pravda». Teosed, 18. kd., lk. 273—274.

V. I. Lenin — Töölisklass ja töölisajakirjandus. Teosed, 20. kd., lk. 332—339.

VSDTP VI ülevenemaalise (Praha) konverentsi resolutsioonid: käesolevast momendist ja partei ülesannetest; duuma sotsiaaldemokraatlikust fraktsioonist; parteitöö iseloomust ja organisatsioonilistest vormidest; likvidaatorlusest ja likvidaatorite rühmast; Vene valitsuse kallaletungist Pärsiale; Hiina revolutsioonist; tsarismi poliitikast Soome suhtes. — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk. 271—273, 276—278, 283—284, 286—287.

VSDTP Keskkomitee ja parteitöötajate 1913. aasta «veebruarinõupidamine». — Samas, lk. 288—300.

VSDTP Keskkomitee ja parteitöötajate 1913. aasta «augustinõupidamise» («suvised» nõupidamise) resolutsioonid: agitatsiooni ülesannetest käesoleval momendil; streigiliikumisest; sotsiaaldemokraatia tööst duumast; duuma sotsiaaldemokraatlikust fraktsioonist; rahvusküsimuse kohta. — Samas, lk. 308—316.

Seminar

teemal «Partei leninlik programm rahvusküsimuses».

VI TEEMA. PARTEI ESIMISE MAAILMASÕJA AASTAIL.
TEINE VENE REVOLUTSIOON
(1914 — veebruar 1917)

§ 1. Bolševike revolutsiooniline tegevus sõja-aastail

Esimese maailmasõja põhjused ja iseloom. V. I. Lenin õiglastest ja ebaõiglastest sõdadest.

II Internatsionaali kokkuvarisemine.

Venemaa erinevate klasside ja parteide suhtumine sõjasse. VSDTP Keskkomitee manifest «Sõda ja Venemaa sotsiaaldemokraatia». Loosungite — imperialistliku sõja muutmisest kodusõjaks, oma valitsuse lüüasaamisest imperialistlikus sõjas, täielikust lahkulöömisest II Internatsionaalist ja uue, tõeliselt proletaarse Internatsionaali loomisest — sisu.

Bolševistlike organisatsioonide ja daumafraktsiooni tegevus partei taktikalise orientatsiooni elluviimisel. VSDTP välismaasektsioonide konverents (Bern, 1915). Bolševike võitlus sotsiaalšovinismi ja tsentrismi vastu sõja-aastail. V. I. Lenin proletariaadi rahvuslike ja internatsionaalsete ülesannete ühtsusest.

Bolševikud võitluses pahempoolsete elementide koondamise eest rahvusvahelises töölisliikumises, III Internatsionaali loomise eest. Zimmerwaldi (1915) ja Kientali (1916) konverentsid.

§ 2. Partei revolutsiooniline töö rahvahulkades

Parteitöö raskused sõja tingimustes. Bolševistlike tege- laste massilised areteerimised. Abinõud parteiorganisatsioonide konspiratsiooni tugevdamiseks, nendevaheliste sidemete korraldamiseks, parteisse uute jõudude kaasa- tõmbamiseks. Leninlike juhtnööride ja materjalide toime- tamine Venemaale. Keskkomitee Vene Büroo.

Bolševistlike organisatsioonide tegevus partei taktika- liste seisukohtade elluviimisel.

Kohus IV Riigiduma bolševike-rahvasaadikute üle. Kohtu tribüüni kasutamine bolševike-rahvasaadikute poolt partei loosungite proklameerimiseks.

Töö proletaarsete rahvamasside hulgas: illegaalsete lendlehtede väljaandmine, ametiühingute, tööliskoopera- tiivide, haigekassade, kultuurhariduslike ühingute kasuta-

mine. Sõjatööstuskomiteede boikott. Streigivõitluse juhtimine.

Töö armees ja laevastikus: bolševistlike komiteede loomine, lendlehtede levitamine, üleskutsed vennastumiseks rindel.

Bolševike revolutsioonilise võitluse kogemuste rahvusvaheline tähtsus imperialistliku maailmasõja perioodil.

§ 3. Sotsialistliku revolutsiooni leninlik teooria

K. Marxi ja F. Engelsi õpetuse proletaarsest revolutsioonist edasiarendamine V. I. Lenini poolt.

Imperialismi ajalooline koht. Sotsialistliku revolutsiooni objektiivsed eeldused. Revolutsioonilise situatsiooni peamised tunnused. Subjektiivse teguri osa revolutsioonilise situatsiooni muutumisel revolutsiooniks.

V. I. Lenini tööd «Euroopa Ühendriikide loosungist» ja «Proletaarse revolutsiooni sõjaprogramm». Kapitalismi majandusliku ja poliitilise arenemise ebaühtluse seadus imperialismi ajajärgul. V. I. Lenin sotsialismi võidu võimalikkusest esialgu mõnedes maades, või isegi ainult ühel kapitalistlikul maal ja sotsialismi üheaegse võidu võimatusest kõigis maades, ülemaailmse sotsialistliku revolutsiooni arenguteedest. V. I. Lenin proletaarse revolutsiooni saavutuste relvastatud kaitsmisest.

V. I. Lenin proletariaadi sotsialistliku võitluse, demokraatlike ja rahvuslike vabadusliikumiste liitmisest ühtseks imperialismivastaseks revolutsiooniliseks vooluks, proletariaadi liitlastest võitluses demokraatliku ja sotsialistliku revolutsiooni võidu, kodanlik-demokraatliku revolutsiooni sotsialistlikuks revolutsiooniks ümberkasvamise ja proletariaadi diktatuuri eest.

Sotsialistliku revolutsiooni leninliku teooria maailmaajalooline tähtsus.

§ 4. Bolševike partei rahvahulkade eesotsas kodanlik-demokraatliku Veebruarirevolutsiooni ajal

Revolutsioonilise situatsiooni küpsemine Venemaal. Tsaarivägede lüüasaamised rindel. Majandusliku laose kasv. Tsarismi kriis.

Streikide ja demonstratsioonide kasv. Tänavalahingud Petrogradis ja Moskvas. Rahvahulkade revolutsioonilise

võitluse juhtimine bolševike poolt ja nende moju kasv. VSDTP Keskkomitee Büroo 27. märtsi manifest. Tsaarivalitsuse kukutamine. Veebruarirevolutsiooni võit. Selle iseloomu ja liikumapanevate jõudude leninlik hinnang.

Tööliste ja soldatite saadikute nõukogude moodustamine — proletariaadi ja talurahva revolutsioonilis-demokraatliku diktatuuri leninliku idee elluviimine. Kodanliku Ajutise Valitsuse loomine. Kaksikvõim ja selle klassiolemus.

Veebruarirevolutsiooni tähtsus.

Kirjandus

V. I. Lenin — Sõda ja Venemaa sotsiaaldemokraatia. Teosed, 21. kd., lk. 9—18.

V. I. Lenin — Suurvenelaste rahvuslikust uhkusest. Teosed, 21. kd., lk. 82—86.

V. I. Lenin — Euroopa Ühendriikide loosungist. Teosed, 21. kd., lk. 305—308.

V. I. Lenin — Mõningad teesid. Teosed, 21. kd., lk. 363—366.

V. I. Lenin — Proletaarse revolutsiooni sõjaprogramm. Teosed, 23. kd., lk. 65—75.

V. I. Lenin — Kirjad kaugelt. Teosed, 23. kd., lk. 283—295.

V. I. Lenin — Kaksikvõimust. Teosed, 24. kd., lk. 19—22.

V. I. Lenin — VSDTP välismaa-sektsioonide konverents. Teosed, 21. kd., lk. 136—141.

Seminar

teemal «Sotsialistliku revolutsiooni leninlik teooria».

VII TEEMA. BOLŠEVIKE PARTEI SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI INNUSTAJANA JA ORGANISEERIJANA (märts—oktoober 1917)

§ 1. V. I. Lenini Aprilliteesid. Bolševike VII ülevenemaaline (aprilli-) konverents. Partei kurss sotsialistlikule revolutsioonile.

Olukord riigis pärast tsarismi kukutamist. Partei väljatulek põranda alt. Ajalehe «Pravda» taasilmumine. Olukord parteis. Proletaarsete massiorganisatsioonide loomine.

V. I. Lenini tagasitulek Venemaale. V. I. Lenini Aprilliteesid — sotsialistliku revolutsiooni teostamisele suunatud

partei kursi põhjendus. Partei poliitiline platvorm. V. I. Lenini nõukogude vabariigist kui proletariaadi diktatuuri poliitilisest vormist. Partei loosung «Kogu võim nõukogudele!». V. I. Lenini revolutsiooni rahuliku arenemise võimalusest kaksikvõimu tingimustes.

Partei ülesanded majanduse valdkonnas: mõisamaade konfiskeerimine, kogu maa natsionaliseerimine, pankade liitmine üheks üldrahvalikuks pangaks, kontrolli sisseseadmine nõukogude poolt ühiskondliku tootmise ja saaduste jaotamise üle.

Ülesanded partei elu valdkonnas. Küsimus III, Kommunistliku Internatsionaali loomisest.

Aprillidemonstratsioon. Bagdatjevi rühma avantüristliku positsiooni hukkamõistmine partei poolt.

Bolševike VII ülevenemaaline (aprilli-) konverents ja selle otsused. V. I. Lenini ettekanded konverentsil. Konverentsi otsused — sõjast, suhtumisest Ajutisse Valitsusse, agraar- ja rahvusküsimusest, käesolevast momendist, partei programmi revideerimisest, nõukogudest, olukorrast Internatsionaalis ja VSĐT(b)P ülesannetest. Kamenevi, Rõkovi, Pjatakovi jt. oportunistlike vaadete paljastamine.

Partei koondumine V. I. Lenini Aprilliteeside ja bolševike VII ülevenemaalise konverentsi otsuste alusel.

§ 2. Partei võitlus rahvahulkade enda poole võitmise, revolutsiooni arendamise ja süvendamise eest kaksikvõimu tingimustes

Partei suund kogu võimutäiuse üleminekuks nõukogude kätte.

Bolševike võitlus rahvahulkade enda poole võitmiseks, enamuse saavutamiseks nõukogudes, menševike ja essee-ride isoleerimiseks. «Revolutsioonilise kaitsesõjaluse» paljastamine.

Bolševike tegevus ametiühingutes ning vabriku- ja tehasekomiteedes.

Vabriku- ja tehasekomiteed kui proletariaadi ja tema partei võitlusorganisatsioonid.

Bolševike tegevus talurahva, sõdurite ja madruste seas.

Sulaste komiteede kui partei tugipunktide loomine külas bolševike poolt. Talurahva saadikute I ülevenemaaline kongress. Talurahva- ja rahvuslik vabadusliikumine.

Bolševistliku ajakirjanduse osa võitluses rahvahulkade enda poole võitmisel. Sõjaväeorganisatsiooni loomine VSDT(b)P Keskkomitee juurde. VSDT(b)P rinde ja tagala sõjaväeorganisatsioonide ülevenemaaline konverents.

Juulidemonstratsioon Petrogradis ja selle tulistamine. Kaksikvõimu ja revolutsiooni rahuliku arenemise lõpp. Menševike ja esseeride lõplik üleminek kontrrevolutsiooni leeri.

Bolševike taktika muutumine. V. I. Lenini artiklid «Poliitiline olukord» ja «Loosungitest». Partei üleminek poollegaalsesse olukorda.

§ 3. Partei VI kongress. Kurss relvastatud ülestõusule

VSDT(b)P VI kongressi ettevalmistamine ja selle töö juhtimine V. I. Lenini poolt. VI kongress partei ülesannetest võitluses kodanluse kontrrevolutsioonilise võimu kukutamise, sotsialistliku revolutsiooni võidu ja proletariaadi diktatuuri kehtestamise eest. Preobraženski, Buhharini jt. antileninlike seisukohtade kriitika kongressil. Partei kurss relvastatud ülestõusu ettevalmistamisele. Kongressi otsused — käesolevast momendist ja sõjast, poliitilisest ja majanduslikust olukorrast, partei põhikirjast, ametiühingutest, noorsooühingutest. Partei majanduslik platvorm. Kongressi otsus V. I. Lenini kodanliku Ajutise Valitsuse kohtu ette mitteilmumisest.

Bolševike partei — Kornilovi mässu likvideerimise organiseerija. Revolutsiooni tõus. Nõukogude bolševiseerumine. Petrogradi ja Moskva nõukogude üleminek bolševike positsioonile. Loosungi «Kogu võim nõukogudele!» uus sisu. Segadus kokkuleplaste parteide seas. V. I. Lenini tööde «Riik ja revolutsioon», «Ähvardav katastroof ja kuidas selle vastu võidelda», «Kas bolševikud suudavad riigivõimu enda käes hoida?» tähtsus.

Ülevenemaaline demokraatlik nõupidamine. Eelparlamendi moodustamine. Eelparlamendi boikoti bolševistlik taktika. Partei võitlus Kamenevi, Zinovjevi jt. oportunistliku taktika vastu Eelparlamendist osavõtu küsimuses. II ülevenemaalise nõukogude kongressi ettevalmistamine bolševike poolt.

§ 4. Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võit ja selle maailmaajalooline tähtsus

Relvastatud ülestõusu leninlik plaan. V. I. Lenini kirjad ja artiklid «Bolševikud peavad võtma võimu», «Kriis on küps», «Marksism ja ülestõus», «Eemalseisja nõuanded». Partei Keskkomitee 10. oktoobri istung ja selle ajalooline tähtsus. Partei Keskkomitee Poliitilise Büroo valimine eesotsas V. I. Leniniga. Partei Keskkomitee laiendatud istung 16. oktoobril. VSDT(b)P Keskkomitee otsus relvastatud ülestõusust. Zinovjevi ja Kamenevi kapitulantlik positsioon. Trotski ülestõusu nurjaajamise joone paljastamine. Keskuse valimine ülestõusu juhtimiseks. Sõja-revolutsioonikomitee loomine Petrogradi Nõukogu juurde.

Partei kui relvastatud ülestõusu võidu organiseerija.

II ülevenemaaline nõukogude kongress. Nõukogude võimu väljakuulutamise. Rahudekreet. Maadekreet. Nõukogude valitsuse moodustamine eesotsas V. I. Leniniga. Maailma esimese sotsialistliku riigi loomine. Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võidu ajalooline seaduspärasus. Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon — sotsialistliku revolutsiooni ja proletariaadi diktatuuri leninliku teooria ja taktika võit.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni maailmaajalooline tähtsus.

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon kui inimkonna ajaloo uue ajastu — kapitalismi kokkuvarisemise ja kommunismi võidulepääsu ajastu algus.

Kirjandus

V. I. Lenin — Kirjad taktikast. Teosed, 24. kd., lk. 23—35.

V. I. Lenin — Proletariaadi ülesandeist praeguses revolutsioonis. Teosed, 24. kd., lk. 1—7.

V. I. Lenin — Loosungitest. Teosed, 25. kd., lk. 164—171.

V. I. Lenin — VSDT(b)P VII ülevenemaaline (aprilli-) konverents. Ettekanne käesolevast momendist. Konverentsi lõpetamise puhul peetud kõne. Teosed, 24. kd., lk. 202—217, 284.

V. I. Lenin — Poliitiline olukord. Teosed, 25. kd., lk. 157—159.

V. I. Lenin — Marksism ja ülestõus. Teosed, 26. kd., lk. 4—9.

V. I. Lenin — Eemalseisja nõuanded. Teosed, 26. kd., lk. 153—155.

V. I. Lenin — Kiri Keskkomitee liikmeile. Teosed, 26. kd., lk. 206—207.

V. I. Lenin — Bolševikud peavad võtma võimu. Teosed, 26. kd., lk. 1—3.

V. I. Lenin — Kriis on küps. Teosed, 26. kd., lk. 53—63.

VSDT(b)P VI kongressi resolutsioon «Poliitilisest olukorrast». — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk. 375—377.

Seminar

teemal «Kommunistlik partei Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni innustajana ja organiseerijana».

VIII. TEEMA. KOMMUNISTLIKU PARTEI VÕITLUS SOTSIALISTLIKU REVOLUTSIOONI ARENDAMISE JA NÕUKOGUDE VÕIMU KINDLUSTAMISE EEST (november 1917 — juuli 1918)

§ 1. Partei nõukogude võimu võidu organiseerijana kogu maal. Nõukogude riigi loomine

Bolševike partei võimul. Tema juhtpositsiooni tugevne- mine. Rahvakomissaride Nõukogu tegevuse algus ees- otsas V. I. Leniniga. Kонтрrevolutsiooni esimeste kat- sete — kukutada nõukogude võim ja valla päästa kodu- sõda — mahasurumine. Parempoolsete oportunistlike ele- mentide kapitulantlike seisukohtade paljastamine parteis. Bolševike blokk pahempoolsete esseeridega, selle eesmärk ja põhimõtteline alus.

Bolševike partei võitlus nõukogude võimu kehtestamise eest kohtadel. Nõukogude võimu kehtestamine kesk- rajoonides. Revolutsiooni arenemise iseärasused riigi ääremaadel ja rahvuslikes piirkondades.

Vana, kodanluse-mõisnike riigiaparaadi lammutamine ja uue, proletariaadi diktatuuri nõukoguliku riigiaparaadi loomine. Asutava Kogu laialisaatmine.

Kommunistliku partei ja nõukogude võimu leninlik rahupoliitika. «Venemaa rahvaste õiguste deklaratsioon».

«Töötava ja ekspluateeritava rahva õiguste deklaratsiooni» vastuvõtmine III ülevenemaalise nõukogude kong- ressi poolt. Esimese paljurahvuselise nõukogude sotsia- listliku vabariigi — VNFSV — moodustamine. Riikliku ülesehitustöö parteiline juhtimine riigi rahvuslikes piir- kondades.

Esimesed sotsialistlikud ümberkorraldused. Tööliskont- rolli osatähtsus saaduste tootmise ja jaotamise üle. Suur- tööstuse, pankade, transpordi, sideteenistuse natsionalisee- rimine ja monopoli kehtestamine väliskaubanduse üle.

Rahvamajanduse sotsialistliku sektori tekkimine. Kõrgema Rahvamajanduse Nõukogu moodustamine ja tegevus.

Leninliku Maadekreedi elluviimine ja selle tähtsus nõukogude riigi klassialuste tugevdamisel.

§ 2. Partei võitlus demokraatliku rahu ja imperialistlikust sõjast väljaastumise eest. VK(b)P VII kongress

Partei ja tööliste-talupoegade valitsuse võitlus anneksioonide ja kontributsioonideta üldise rahu sõlmimise eest. Kapitalistlike riikide tööliste vastukajad nõukogude valitsuse rahuarmastavatele ettepanekutele. Läbirääkimised rahu sõlmimiseks Saksamaa ja tema liitlastega. V. I. Lenini töö «Teesid separaatse ja anneksionistliku rahu viivitamatu sõlmimise küsimuse kohta». Trotskistide ja «pahempoolsete kommunistide» parteivastase joone paljastamine V. I. Lenini poolt sõja ja rahu küsimuses.

Saksa vägede pealetung. Partei — okupantidele vastu löögi organiseerija. VNFSV Rahvakomissaride Nõukogu üleskutse «Sotsialistlik isamaa on hädaohus!». Nõukogude vabariigi kangelaslik kaitsmine. Rahuküsimuse arutamine VSDT(b)P Keskkomitee 18. ja 23. veebruari istungitel. Trotskistide ja «pahempoolsete kommunistide» lüüasaamine.

VK(b)P VII kongress. V. I. Lenini ettekanne sõjast ja rahust. Leninliku joone võit rahuküsimuses. Kongressi otsused: sõjast ja rahust, VSDT(b)P ümbernimetamisest VK(b) Parteiks. Partei VII kongressi ajalooline tähtsus. IV ülevenemaalise erakorralise nõukogude kongressi otsus rahulepingu ratifitseerimisest.

§ 3. Sotsialistliku majanduse aluste rajamise leninlik plaan. Esimene Nõukogude Konstitutsioon

V. I. Lenini teos «Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded» — sotsialistliku ülesehitustöö teaduslikult põhjendatud plaan. V. I. Lenin viiest sotsiaal-majanduslikust sektorist. Rahvahulkade kaasatõmbamine riigivalitsemisele; rahvakontrolli ja -arvestuse organiseerimine; tööviljakuse tõstmine; sotsialistliku võistluse arendamine; kodanlike spetsialistide rakendamine. Lenin demokraatliku tsentralismi põhimõtetest.

Sotsialistliku majandamise teaduslike põhimõtete välja-
tötamine V. I. Lenini poolt. V. I. Lenin moraalsete ja
materiaalsete stiimulite osatähtsusest töoviljakuse tõst-
misel. Partei ja nõukogude vaheliste õigete suhete välja-
tötamine proletariaadi diktatuuri süsteemis. Kuberman-
gude, maakondade, valdade parteiorganisatsioonide loo-
mine, parteirakukeste võrgu arendamine külas. Ukraina,
Valgevene ja Turkestani kommunistlike parteide asuta-
mine. Kommunistliku Noorsooühingu loomine.

Võitlus «pahempoolsete kommunistidega» majandus-
liku ülesehitustöö küsimustes. Sotsialistliku ülesehitustöö
leninliku plaani elluviimine.

Klassivõitluse teravnemine 1918. a. kevadel ja suvel.
Sotsialistliku revolutsiooni arenemine maal. Kommunist-
lik partei — külakehvikutele tööliklassi abi organiseeri-
jana võitluses kulakluse vastu. Toitluskriisi tugevnemine
riigis. Võitlus vilja eest — võitlus sotsialismi eest. Toit-
lusdiktatuuri sisseseadmine, toitlussalkade loomine. Keh-
vikute komiteede asutamine ja nende osa nõukogude
võimu kindlustamisel külas. Võitlus kulaklusega. Nõu-
kogude-vastaste mässude mahasurumine. Pahempoolsete
esseeride partei poliitiline krahh. II Internatsionaali liid-
rite väljamõeldiste paljastamine V. I. Lenini poolt sotsia-
listliku revolutsiooni ja proletariaadi diktatuuri küsi-
mustes.

VNFSV Konstitutsiooni kui esimese Nõukogude Kons-
titutsiooni vastuvõtmine V ülevenemaalise nõukogude
kongressi poolt.

Kirjandus

V. I. Lenin — Venemaa Sotsiaaldemokraatliku Tööliste (bolševike)
Partei Keskkomiteelt: Kõigile partei liikmetele ja kõigile Venemaa töö-
tavatele klassidele. Teosed, 26. kd., lk. 274—278.

V. I. Lenin — Töötava ja ekspluateeritava rahva õiguste deklaratsio-
on. Teosed, 26. kd., lk. 391—393.

V. I. Lenin — Veider ja koletu. Teosed, 27. kd., lk. 48—55.

V. I. Lenin — Ettekanne sõjast ja rahust 7. märtsil. Lõppsõna sõja
ja rahu kohta peetud ettekandele 8. märtsil. Teosed, 27. kd., lk. 67—94.

V. I. Lenin — Meie päevade peamine ülesanne. Teosed, 27. kd.,
lk. 134—138.

V. I. Lenin — Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed,
27. kd., lk. 209—247.

V. I. Lenin — Oktoobrirevolutsiooni neljandaks aastapäevaks. Teo-
sed, 33. kd., lk. 29—37.

VK(b)P VII kongressi resolutsioonid: «Sõja ja rahu kohta», «Partei nimetuse ja partei programmi muutmise kohta». — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk. 405—407.

Seminar

V. I. Lenini teos «Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded».

IX TEEMA. PARTEI VÄLISMAISE SÕJALISE INTERVENTSIOONI JA KODUSÕJA AJAJÄRGUL (1918—1920)

§ 1. Kommunistlik Partei — sotsialistliku isamaa kaitse organiseerija

Välismaise interventsiooni ja kodusõja algus. Kodusõja tekkimise põhjused, interventide ja sisemise kontrrevolutsiooni eesmärgid. Välismaine sõjaline interventsioon kui kontrrevolutsiooni ekspordi teostamine. USA imperialistide osa interventsioonis.

Kõigi jõudude ja vahendite mobiliseerimine Kommunistliku Partei poolt Oktoobrirevolutsiooni saavutuste kaitseks. V. I. Lenin sotsialistliku isamaa kaitsmisest. Nõukogudemaa muutmine ühtseks sõjaleeriks. Töölise ja Talupoegade Kaitsenõukogu loomine eesotsas Leniniga. Sõjakommunismi poliitika ja selle olemus. Töölisklassi ja talurahva sõjalis-poliitiline liit. Regulaarse Punaarmee loomise juhtimine partei poolt. Kommunistide parteilis-poliitiline ja organiseerimistö relvastatud jõududes. Komissarid ja nende osa Punaarmee tugevdamisel. Punaarmee võitluse juhtimine VK(b)P Keskkomitee ja V. I. Lenini poolt kodusõja rinnetel. Kommunistid — Punaarmee võitude vahetud organiseerijad kodusõja rinnetel. Parteiorganisatsioonide tegevus interventide poolt okupeeritud territooriumil.

Revolutsioonilise tööliikumise kasv Lääne-Euroopa maades. Esimeste kommunistlike parteide tekkimine välisriikides. Kominterni I kongress, III, Kommunistliku Internatsionaali asutamine. V. I. Lenini teesid ja ettekanne kodanlikust demokraatiast ja proletariaadi diktatuurist. V. I. Lenin Kommunistliku Internatsionaali loomise tähtsusest.

§ 2. VK(b)P VIII kongress. Partei teine programm

Programmi arutamise partei VIII kongressil. Partei programm riiklikust, majanduslikust ja kultuurilisest ülesehitustööst. Buhharini ja Pjatakovi vaadete kriitika V. I. Lenini poolt partei programmi küsimustes. Kongressi otsused suhtumisest kesktalurahvasse. Sõjaväeküsimus kongressil. Sõjaväelise opositsiooni ekslike seisukohtade kriitika. Trotski parteivastase joone hukkamõistmine sõjaväeküsimuses. «Demokraatliku tsentralismi» rühma parteivastaste vaadete kriitika. Partei ja nõukogude ehituse küsimused kongressi otsustes. VIII kongressi otsuste tähtsus revolutsiooniliste ümberkorralduste edasiel teostamisel ja süvendamisel ning proletariaadi diktatuuri kaitsmisel sise- ja välismaise kontrrevolutsiooni vastu.

§ 3. Kommunistlik Partei — sise- ja välismaise kontrrevolutsiooni purustamise organiseerija

VK(b)P Keskkomitee teesid seoses olukorraga Idarindel. Parteilaste mobiliseerimine rindele 1919. a. kevadel ja suvel. Nõukogude vabariikide ühinemine võitluses imperialismiga. Tööliste ja talupoegade sõjalis-poliitilise liidu tugevnemine. VK(b)P Keskkomitee abinõud Punaarmee sõjalis-organisatsioonilise ja sõjalis-strateegilise juhtimise küsimustes. Petrogradi kaitsmine. Murrang Idarindel. V. I. Lenini kiri töölistele ja talupoegadele Koltšaki üle saavutatud võidu puhul.

Rahvahulkade mobiliseerimine võitluseks Denikiniga. VK(b)P Keskkomitee juulipleenum. VK(b)P Keskkomitee kiri «Kõik võitluse Denikini vastu!». Partei — Denikini ja Judenitši purustamise organiseerija. Bolševike põrandaluste organisatsioonide osa Denikini valgekaartlike jõukude purustamisel. V. I. Lenini kiri töölistele ja talupoegadele Denikini üle saavutatud võidu puhul. VK(b)P VIII konverents ja partei uue põhikirja vastuvõtmine. Konverentsi otsused nõukogude võimust Ukrainas. Partei-nädal. Partei ridade tugevnemine. Partei tegevus nõukogude tagala kindlustamisel. Nõukogude rahva töökangetaslikkus. Kommunistlikud laupäevakud. V. I. Lenini töö «Suur algatus».

Partei IX kongress. Rahuliku hingetõmbeaja kasutamine võitluseks laosega. GOELRO leninlik plaan — rahvamajanduse arendamise esimene perspektiivplaan. Võitlus

parteivastase «demokraatliku tsentralismi» rühma vastu.

VK(b)P Keskkomitee teesid «Poola rinne ja meie ülesanded». Valgepoolakate purustamine ja rahulepingu sõlmimine Poolaga. Wrangeli purustamise organiseerimine partei poolt. Võitlus kontrrevolutsiooniga Taga-Kaukaasias, Kesk-Aasias ja Kaug-Idas. Kommunistlike parteide loomine Gruusias, Armeenias ja Aserbaidžaanis.

Partei töö noorsoo hulgas. Kommunistlike noorte kangelasteod kodusõja aastatel. V. I. Lenini kõne «Noorsooühingute ülesannetest» Venemaa Kommunistliku Noorsooühingu III ülevenemaalisel kongressil 2. oktoobril 1920. aastal ja selle ajalooline tähtsus.

Nõukogude rahva jõu allikad ja välismaiste interventide ning sisemise kontrrevolutsiooni üle saavutatud võidu maailmaajalooline tähtsus.

§ 4. V. I. Lenin bolševismi ajaloolistest kogemustest. V. I. Lenini raamat ««Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis»

Maailma töölis- ja kommunistlik liikumine Kominterni II kongressi eel. V. I. Lenin Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni ja bolševismi ajalooliste kogemuste rahvusvahelisest tähtsusest. Proletariaadi diktatuuri olemus ja ülesanded. Kommunistliku Partei juhtiv osa proletariaadi diktatuuri süsteemis. Missugused olid need töölisliikumise sisevaenlased, kelle vastu võideldes kasvas, sai tugevaks ja karastus bolševism?

Parempoolse oportunisti ja väikekodanliku revolutsioonilisuse sotsiaalsed juured. Partei ridade ühtsuse, distsipliini, kriitika ja enesekriitika tähtsus proletaarsetele parteidele. «Pahempoolsete» vaadete leninlik kriitika küsimuses «juhid — partei — klass (massid)». V. I. Lenin kõigi võitlusvormide omandamisest, kommunistide töötamise vajalikkusest reaktsioonilistes ametiühingutes, kommunistide osavõtust kodanlikest parlamentidest, kompromissidest ja kokkulepetest. V. I. Lenin revolutsioonilisest kriisist ja revolutsiooni põhilisest seadusest, bolševismi võidu tähtsaimatest tingimustest.

Lenin rahvusvahelise kommunistliku liikumise strateegiast ja taktikast. V. I. Lenini töö ««Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis» tähtsus kommunistlike ja töölisparteide tegevusele.

Kirjandus

V. I. Lenin — Kiri ameerika töölistele. Teosed, 28. kd., lk. 44—57.

V. I. Lenin — Ettekanne partei programmi kohta 19. märtsil. Partei programmi kohta peetud ettekande lõppsõna 19. märtsil. Ettekanne tööst maal 23. märtsil. Teosed, 29. kd., lk. 144—174, 176—192.

V. I. Lenin — Keskkomitee aruanne 29. märtsil. Teosed, 30. kd., lk. 409—426.

V. I. Lenin — «Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis. Teosed, 31. kd., lk. 1—95.

V. I. Lenin — Kiri töölistele ja talupoegadele Koltšaki üle saavutatud võidu puhul. Teosed, 29. kd., lk. 513—520.

V. I. Lenin — Kõik võitlusse Denikini vastu! (VK(b)P Keskkomitee kiri partei organisatsioonidele). Teosed, 29. kd., lk. 402—420.

Venemaa Kommunistliku (bolševike) Partei programm. — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk. 409—429.

VK(b)P VIII kongressi resolutsioonid: sõjaväeküsimuse kohta, organisatsioonilise küsimuse kohta, kesktalurahvasse suhtumisest. — Samas, lk. 430—449.

Seminar

Partei VIII kongress. V. I. Lenini töö «Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis».

X TEEMA. KOMMUNISTLIK PARTEI VÕITLUSES RAHVA- MAJANDUSE TAASTAMISE JA ÜBERKORRALDAMISE EEST UUE MAJANDUSPOLIITIKA ALUSEL

(1921—1925)

§ 1. VK(b)P X kongress. Üleminek uuele majandus- poliitikale

Välis- ja sisepoliitiline olukord pärast välismaise sõjalise interventsiooni purustamist ja kodusõja lõppu.

Partei ja Nõukogude riigi välispoliitiline tegevus. Nende jõupingutused sotsialistlikuks ülesehitustööks soodsate tingimuste loomisel nõukogude vabariikides. Erineva sotsiaalse korraga riikide rahuliku koosseksisteerimise printsiipide väljatöötamine V. I. Lenini poolt. Euroopa riikide Genua konverents nõukogude delegatsiooni osavõtul. Töölis- ja rahvusliku vabadusliikumise kasv. Nõukogude riigi toetus idamaade rõhutatud rahvastele nende võitluses imperialismi vastu, rahvusliku sõltumatuse eest.

Olukord parteis rahuaegsle tööle ülemineku algul. Diskussioon parteis ametiühingute küsimuses. Leninlik platvorm ametiühingute osatähtsusest ja ülesannetest. Partei võitlus trotskistide, «töölisopitsiooni», detsistide, Buhharini «puhverühma» ja teiste antileninlike rühmituste vastu ametiühingute küsimuses toimuv diskussioonis. Partei koondumine V. I. Lenini poolt juhitava Keskkomitee ümber.

VK(b)P X kongress. V. I. Lenini ettekanne Keskkomitee poliitilisest tegevusest. V. I. Lenin partei peamistest ülesannetest uutes tingimustes.

V. I. Lenin uuele majanduspoliitikale ülemineku vajadusest. Kongressi otsus toiduainete andmise kohustuse asendamisest tootlusmaksuga. Uue majanduspoliitika olemus ja selle tähtsus töölisklassi ja talurahva liidu tugevdamisel. Nepi ja selle elluviimise parteiliste kogemuste rahvusvaheline tähtsus.

Kongressi otsus partei järjekordsetest ülesannetest rahvusküsimuses, rahvaste faktilise majandusliku ja kultuurilise ebavõrdsuse likvideerimisest, võitlusest suurvene šovinismi ja kohaliku natsionalismi vastu. Lenini seisukohad mahajäänud maade rahvaste sotsialismile ülemineku võimalusest, läbimata kapitalismi staadiumi.

V. I. Lenini ettekanne ja kongressi otsused partei ühtsusest ja anarho-sündikalistlikust kallakust meie parteis.

Leninliku joone heakskiitmine kongressi poolt ametiühingute küsimuses.

Kongressi otsused partei ehituse küsimustes.

VK(b)P X kongressi ajalooline tähtsus.

Partei töö ümberkorraldamine X kongressi otsuste alusel. Parteisisese demokraatia arendamine. Partei puhastus 1921. aastal.

Partei ideoloogilise töö aktiveerumine. Võitluse teravdamine kodanliku ideoloogia vastu.

Nõukogude, ametiühingute, komsomoli, kooperatsiooni ja teiste organisatsioonide töö ümberkorraldamise parteiline juhtimine.

Sotsialistliku majandamise peamiste printsiipide arendamine V. I. Lenini poolt.

V. I. Lenin nõukogude majanduse arengu juhtimise teaduslikest alustest, materiaalse huvitatuse printsiibi tähtsusest. Töötajate mobiliseerimine partei poolt rahvamajanduse taastamisele.

Kominterni III kongress. V. I. Lenini ettekanne «VK(b)P taktikast». VK(b)P ja rahvusvahelise kommunistliku liikumise edasine tugevnemine.

§ 2. VK(b)P XI kongress. Partei — NSV Liidu organiseerija

VK(b)P XI kongress ja selle otsused. V. I. Lenini ettekanne Keskkomitee poliitilisest tegevusest, nepi esimese aasta tulemustest ja poliitilisest õppetunnist, jõudude ümbergrupeerimise vajadusest pealetungiks kapitalistlikele elementidele. Küsimuse «kes — keda» püstitamine V. I. Lenini poolt. Partei võitlus nepi olemuse trotskistlike, parempoolsete oportunistlike ja natsionalistlike moonutamiste vastu.

Kominterni IV kongress. V. I. Lenini ettekanne «Viis aastat Vene revolutsiooni ja maailmarevolutsiooni perspektiivid». Kongress VK(b)P kogemuste rahvusvahelisest tähtsusest.

Nõukogude vabariikide riikliku ühinemise objektiivne vajalikkus. Paljurahvuselise Nõukogude sotsialistliku riigi moodustamise leninlikud põhimõtted. V. I. Lenini kiri «Rahvuste küsimusest ehk «autonomiseerimisest»». Kommunistlik Partei — Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu organiseerija. NSV Liidu moodustamine — leninliku rahvuspoliitika suur võit.

§ 3. Revolutsiooniteooria edasiarendamine V. I. Lenini poolt. V. I. Lenini viimased artiklid, kõned ja kirjad. NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninlik plaan.

V. I. Lenini poolt antud iseloomustus uue ajaloolise epohhi — inimkonna kapitalismilt kommunismile ülemineku epohhi kohta, klassijõudude paigutusest rahvusvahelisel areenil ja maailmarevolutsiooni arenemise perspektiividest.

Uue ajastu peamine iseärasus: kahe vastandliku süsteemi — sotsialistliku ja kapitalistliku — võitlus. Rahvusvahelise proletariaadi juhtiv osa maailma vabadusliikumises. NSV Liit — rahvusvahelise proletariaadi vankumatu tugi ja kindel baas. Rahvusliku vabadusliikumise osatähtsuse kasv maailmarevolutsioonis. Mahajäänud rahvaste

sotsialismile ülemineku võimalused, läbimata kapitalismi. Kolme revolutsioonilise jõu — nõukogude rahva, rahvusvahelise tööliikumise ja rahvusliku vabadusliikumise — ühinemine võitluses imperialismi vastu, sotsialismi eest. Vabadusliikumise uue loosungi — «Kõigi maade proletaarlased ja rõhutud rahvad, ühinege!» — põhjendamine V. I. Lenini poolt.

V. I. Lenin Nõukogudemaa, kapitalistlike ja koloniaalmaade kommunistide internatsionaalsetest ülesannetest.

V. I. Lenini viimaste artiklite, kõnede ja kirjade ajalooline tähtsus. NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninliku plaani põhilülid: maa industrialiseerimine, põllumajanduse sotsialistlik ümberkorraldamine, kultuurirevolutsioon. Leninliku kooperatsiooniplaani tähtsus. V. I. Lenin sotsialismi ülesehitamise põhitingimustest. Proletariaadi diktatuuri tugevnemine, tööliklassi ja talurahva liidu kindlustumine tööliklassi juhtiva osa säilimisel. NSV Liidu rahvaste sõpruse ja koostöö arendamine. Võitlus rahu säilitamise ja maa kaitsevõime tugevdamise eest.

Õpetuse parteist edasiarendamine V. I. Lenini poolt. Kommunistliku Partei arenemise seaduspärasused proletariaadi diktatuuri ajajärgul. Partei juhtiva osa kasv sotsialismi ehitamisel. Parteitöö stiili ja meetodite täiustamine. Partei ühtsuse ja tema sidemete tugevnemine rahvahulka-dega. V. I. Lenin juhtimise kollektiivsusest, parteilise ja riikliku distsipliini tugevdamisest, riigiaparaadi paremus-tamisest, ühtse parteilise ja riikliku kontrolli loomisest ning töötajate laiade hulkade kaasatõmbamisest selle tööle.

V. I. Lenin täieliku sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise võimalikkusest NSV Liidus, sotsialismi täieliku, lõpliku võidu tingimustest ja kommunismi ehitamise perspektiividest. V. I. Lenini võitlus menševike, trotskistide ja II Internatsionaali liidrite vastu NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise võimalikkuse küsimuses.

NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninliku plaani maailmaajalooline tähtsus.

Partei XII kongress ja selle otsused.

§ 4. Partei tegevus rahvamajanduse taastamise raskustest ülesaamiseks. Partei võitlus trotskismi vastu

Rahvamajanduse taastamise edusammud. Majanduslikud raskused 1923. aasta sügisel ja partei võitlus nendest ülesaamiseks. Linna ja maa vahelise liidu tugevnemine.

Trotskistide ja teiste antileninlike elementide parteivastase tegevuse intensiivistumine. Diskussioon parteis. Partei võitlus trotskismi kui peamise hädaohu vastu. VK(b)P XIII konverentsi otsused.

V. I. Lenini surm. VK(b)P Keskkomitee jaanuaripleenumi (1924) üleskutse «Parteile. Kogu töörahvale». Leninlik kutse parteisse.

VK(b)P XIII kongress ja selle otsused. Lenini «Kiri kongressile» ja selle poliitiline tähtsus. Trotskismi hukkamõistmine kongressi poolt.

Kominterni V kongress kommunistlike parteide taktikast revolutsioonilise liikumise languse tingimustes, NSV Liidu majanduslikust olukorrast ja diskussioonist VK(b) Partei.

Trotskismi hukkamõistmine Kominterni V kongressi poolt ning VK(b)P XIII konverentsi ja XIII kongressi otsuste kinnitamine, mis iseloomustavad trotskismi kui parteis esinevat väikekodanlikku, partei ühtsust ja NSV Liidus proletariaadi diktatuuri ohustavat kallakut.

Trotski uue katse — võltsida bolševismi ajalugu ja asendada leninism trotskismiga — paljastamine partei poolt. Trotski antileninlike väljaastumiste hukkamõistmine VK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni ühise pleenumi (jaanuar 1925) ning kohalike parteiorganisatsioonide poolt.

§ 5. ÜK(b)P XIV kongress. Partei kurss meie maa sotsialistlikule industrialiseerimisele

Partei taastamisajajärgu lõpul. VK(b)P XIV konverents ja selle otsused. Konverents sotsialismi ülesehitamise perspektiividest, sotsialismi saatusest ja sotsialistliku ülesehitustöö tähtsusest NSV Liidus kui maailma revolutsioonilise protsessi tähtsaimast tegurist. XIV parteikonverentsi otsus tööst maal.

Rahvamajanduse taastamise ja kultuurilise ülesehituse edusammud. Majanduse sotsialistlike elementide kasv ja tugevnemine. Tööliste ja talupoegade elatustaseme tõus

taastamisperioodi lõpuks. Töölisklassi ja talurahva liidu edasine tugevnemine. NSV Liidu rahvaste sõpruse kindlustumine. Turkmeenia ja Usbekistani kommunistlike parteide moodustamine.

Partei XIV kongress ja selle otsused. Partei kurss maa sotsialistlikule industrialiseerimisele.

Zinovjevi ja Kamenevi uus opositsioon ja selle ideeline purustamine. Kongressi läkitus «Kõigile Leningradi organisatsiooni liikmetele». Parempoolse ja «pahempoolse» kallaku hukkamõistmine kongressi poolt talurahvaküsimuses.

Partei uue põhikirja vastuvõtmine. VK(b)P ümbernimetamine Üleliiduliseks Kommunistlikuks (bolševike) Parteiks — UK(b)P.

Kongressi ajalooline tähtsus.

Kirjandus

V. I. Lenin — VK(b)P X kongress. Teosed, 32. kd., lk. 145—185, 188—215.

V. I. Lenin — VK(b)P XI kongress. VK(b)P Keskkomitee poliitiline aruanne 27. märtsil. Kongressi lõpukõne 2. aprillil. Teosed, 33. kd., lk. 235—277, 292—293.

V. I. Lenin — Viis aastat Vene revolutsiooni ja maailmarevolutsiooni perspektiivid. Teosed, 33. kd., lk. 382—395.

V. I. Lenin — Kõne Moskva Nõukogu pleenumil 20. novembril 1922. Teosed, 33. kd., lk. 398—406.

V. I. Lenin — Lehekülgi päevikust. Teosed, 33. kd., lk. 422—426.

V. I. Lenin — Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd., lk. 427—435.

V. I. Lenin — Meie revolutsioonist. Teosed, 33. kd., lk. 436—439.

V. I. Lenin — Kuidas reorganiseerida Töölise-Talupoegade Inspeksioon. Teosed, 33. kd., lk. 440—444.

V. I. Lenin — Pigem vähem, aga paremini. Teosed, 33. kd., lk. 445—459.

V. I. Lenin — Kiri kongressile; Riiklikule Plaanikomisjonile seadusandlike funktsioonide andmisest; Rahvuste küsimusest ehk «autonomiseerimisest». Teosed, 36. kd., lk. 541—560.

VK(b)P X kongressi resolutsioonid ja otsused: «Partei ühtsusest»; «Sündikalistlikust ja anarhistlikust kallakust meie parteis»; «Partei järjekordseist ülesandeist rahvusküsimuses»; «Toiduainete andmise kohustuse asendamisest naturaalmaksuga». — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk. 527—532, 552—562.

VK(b)P XI kongressi resolutsioon «Keskkomitee ettekande kohta». — Samas. lk. 598—599.

VK(b)P XII kongressi resolutsioonid: «VKP Keskkomitee aruande kohta», «Rahvusküsimuse kohta», «Töölise-Talupoegade Inspeksiooni ja Keskkontrollkomisjoni ülesannetest». — Samas, lk. 678—683, 705—718.

VK(b)P XIII konverentsi otsus «Diskussiooni tulemustest ja väikekodanlikust kallakust parteis». — Samas, lk. 773—780.

VK(b)P XIII kongressi resolutsioonid ja otsused: «Keskkomitee aruande kohta», «Tööst maal». — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, II osa, lk. 12—15, 45—56.

VK(b)P Keskkomitee pleenumi ja Keskkontrollkomisjoni pleenumi resolutsioon Trotski väljaastumise kohta, vastu võetud 17. jaanuaril 1925. — Samas, lk. 109—117.

VK(b)P XIV konverentsi resolutsioonid: «Parteitööst», «Kooperatsioonist», «Metallitööstusest», «VK(b)P XIV konverentsil vastuvõetud teesid Kominterni ja VK(b)P ülesannetest seoses Kommunistliku Internatsionaali Täitevkomitee laiendatud pleenumiga». — Samas, lk. 131—157, 160—170.

UK(b)P XIV kongressi resolutsioonid ja otsused: «Keskkomitee aruande kohta», «Läkitus kõigile Leningradi organisatsiooni liikmetele». — Samas, lk. 191—199, 209—210.

Seminar

Partei X kongress.

NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninlik plaan.

XI TEEMA. PARTEI VÕITLUS MAA SOTSIALISTLIKU INDUSTRIALISEERIMISE JA PÕLLUMAJANDUSE KOLLEKTIVISEERIMISE EEST. SOTSIALISMI ALUSMÜÜRI RAJAMINE (1926—1932)

§ 1. Kommunistliku partei võitlus rahu säilitamise ja NSV Liidu rahvusvahelise olukorra tugevdamise eest

Kapitalismi üldkriisi süvenemine. Ülemaailmne majanduskriis ja selle iseärasused. Imperialistlike riikide võitluse teravnemine maailma uuesti ümberjagamise pärast. Imperialistliku kodanluse kurss poliitiliste režiimide fašiseerimisele ning poliitilise ja majandusliku ekspansiooni arendamine.

Proletariaadi klassivõitluse tugevnemine kapitalistlikes maades ja rahvusliku vabadusliikumise tõus.

Kapitalistliku ja sotsialistliku süsteemi vaheliste vastuolude teravnemine. Nõukogude Liidu vastase sõjaohu kasv imperialistlike riikide algatusel. Sõjakolde tekkimine Kaug-Idas.

Kommunistliku partei ja nõukogude valitsuse abinõud proletaarse riigi kaitseks, maa kaitsevõime tugevdami-

seks. Partei tegevus NSV Liidu tööraha ning kapitalistlike maade tööliste ja koloniaalmaade töörahaühikade vaheliste vennalike sidemete ja solidaarsuse kindlustamisel. Kominterni üleskutse kõigile kommunistidele, kogu maailma töölistele astuda välja NSV Liidu kui kõigi maade proletaarlaste isamaa kaitseks. NSV Liidu vastaste interventsiooniplaanide läbikukkumine. Nõukogude Liidu rahvusvahelise olukorra kindlustamine.

§ 2. Partei võitlus maa sotsialistliku industrialiseerimise leninliku poliitika teostamise eest. Parteivastase trotskistide ja zinovjevlaste bloki lüüasaamine

Maa industrialiseerimine kui Nõukogude Liidus sotsialismi ülesehitamise otsustav lüli. Industrialiseerimise poliitilised ja sotsiaal-majanduslikud eeldused ning selle teostamise kõrge tempo vajadus. Industrialiseerimise osatähtsus sotsialismi materaal-tehnilise baasi loomisel ja maa kaitsevõime tugevdamisel. Industrialiseerimise raskused ja partei võitlus nende ületamise eest.

Maa industrialiseerimise leninliku plaani arendamine partei poolt. Sotsialistliku ning kapitalistliku industrialiseerimise põhjalik erinevus. ÜK(b)P Keskkomitee 1926. aasta aprillpleenum majanduslikust olukorrast ja majanduspoliitikast. Sotsialistliku industrialiseerimise allika. Industrialiseerimiseks vajalike vahendite mobiliseerimise viiside kindlaksmääramine partei poolt. Töölisklassi ja talurahva liidu osatähtsus industrialiseerimise teostamisel.

Partei organiseeriva ja juhtiva osa tugevdamine. Partei-sisese demokraatia edasiarendamine. Kommunistide aktiivsuse tõus.

Töölisklassi tööalase aktiivsuse kasv. Liikumine tootmise ratsionaliseerimise eest.

Sotsialistliku industrialiseerimise edusammud.

Trotskistide ja zinovjevlaste parteivastase bloki kujunemine. Trotskistliku opositsiooni sotsiaalsed juured, selle iseärasused ja olemus. Lenini õpetuse Nõukogude Liidus sotsialismi ülesehitamise võimalikkusest eitamine opositsiooni poolt. Trotskistliku bloki võitlus partei ühtsuse vastu, fraktsioonide ja rühmituste vabaduse eest parteis. Trotskistliku opositsiooni fraktsioonilise tegevuse paljastamine partei poolt.

ÜK(b)P XV konverents ja selle otsused: riigi majanduslikust olukorrast ja sotsialistliku industrialiseerimise ülesannetest, leppimatust võitlusest trotskistliku, sotsiaaldemokraatliku kallaku vastu, töölisklassi ja talurahva liidu kindlustamisest.

Kommunistliku Internatsionaali Täitevkomitee VII, laiendatud pleenum trotskistlikust opositsioonist ÜK(b) Parteis ja selle tähtsus trotskismi ideeliseks purustamiseks rahvusvahelisel areenil.

Opositsiooni fraktsioonilise võitluse tugevnemine. «83 platvormi» parteivastane olemus. Trotskistide laimu paljastamine partei poolt NSV Liidu, ÜK(b)P ja Kominterni suhtes.

Partei ettevalmistumine XV kongressiks. Partei leninliku joone võit. Trotskistide poliitiline pankrotistumine. Trotskistide nõukogudevastane väljaastumine Moskvast ja Leningradis Oktoobrirevolutsiooni 10. aastapäeva pidustustel. Trotski ja Zinovjevi väljaheitmine parteist.

§ 3. ÜK(b)P XV kongress. Kurs põllumajanduse kollektiviseerimisele

XV kongress ja selle otsused. Nõukogude Liidu rahvusvaheline olukord ja partei ülesanded välispoliitika alal.

NSV Liidu siseolukord. ÜK(b)P XV kongress industrialiseerimise tempo tõstmisest. Kongressi direktiivid viie aasta plaani koostamiseks.

XV kongress põllumajanduse mahajäämuse põhjustest. Põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise objektiivne vajadus. Kurs põllumajanduse kollektiviseerimisele. Leninliku kooperatsiooniplaani edasiarendamine kongressi otsustes. Kongressi otsus «Tööst külas», kulkutevastase pealetungi tugevdamisest.

XV kongressi otsus trotskistlikust opositsioonist. Trotskistide ja zinovjevlaste opositsiooni ning sapronovlaste aktiivsete tegelaste väljaheitmine parteist.

ÜK(b)P XV kongressi ajalooline tähtsus.

Sotsialistliku ülesehitustöö tempo kiirenemine. Klassivõitluse teravnemine. Sotsialismi üldise pealetungi ettevalmistamine. «Šahtõ protsess». Raskused viljaga 1928. aastal. Kulakute sabotaaži murdmine viljavarumisel.

ÜK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni 1928. aasta ühine aprillpleenum võitlusest puudustega majan-

duslikus ülesehitustöös. Töölisklassi hulgast insener-tehnilise kaadri kiirendatud ettevalmistamise vajadus. Partei läkitus enesekriitika arendamisest.

Buhharini, Rõkovi, Tomski parempoolse oportunistliku rühma tekkimine, selle võitlus maa industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise vastu. Parempoolne kallak — peamine hädaoht ÜK(b) Parteis. Parempoolse kallaku sotsiaalsed juured. Parempoolne kallak kui kulakluse klassihuvide väljendus.

Kominterni VI kongress ja selle tähtsus.

Parempoolsete oportunistide paljastamine partei poolt.

ÜK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni ühine aprillipleenum (1929) parempoolsete fraktsioonilisest tegevusest ja nende vaadete kokkusobimatusest partei peajoonega. Parempoolse oportunistliku kallaku purustamine.

§ 4. Partei organisatsiooniline töö rahvahulkades sotsialistliku rekonstrueerimise algperioodil

Partei juhtiva osa kasv sotsialistliku rekonstrueerimise tingimustes. Partei monoliitsuse tugevnemine trotskistide ja parempoolse kallaku purustamise tulemusel. Partei sisese demokraatia arenemine. Partei ridade kasv ja kommunistide aktiivsuse suurenemine. Partei puhastus.

Majandusliku juhtimise meetodite täiustamine partei poolt. Üleminek rahvamajanduse arendamise perspektiivsele planeerimisele. Esimese viie aasta plaani vastuvõtmine XVI parteikonverentsi poolt.

Töötajate massiorganisatsioonide töö ümberkorraldamine. Nõukogude tugevnemine ja nende töö elavnemine. Kehvikute rühmad külanõukogude juures. Töölis- ja talunaiste delegatsioonide koosolekud. XVI parteikonverents võitlusest bürokratismiga. Ametiühingute osa võitluses tootmise ratsionaliseerimise eest. Tootmisnõupidamised. XVI parteikonverentsi läkitus sotsialistliku võistluse arendamisest. Lööktööbrigaadide liikumise sünd. Kommunistliku Noorsooühingu tegevuse aktiveerimine.

Partei võitlus leninliku kooperatsiooniplaani elluvii-mise eest. Partei loosung: «Näoga küla poole». Linna abi külale. Šeflusühingud. Partei XV kongressi otsuste propaganda talupoegade seas. Kooperatsiooni vormide — tarbimis-, krediidi-, põllumajandusliku vormi — kasv maal. Sovhooside ülesehitamise ja kolhoosiliikumise aren-

damise parteiline juhtimine. Kolhoosi- ja sovhoosiehituse küsimused viie aasta plaanis.

§ 5. Kommunistlik Partei — massilise kolhoosiliikumise organiseerija külas

Industrialiseerimise edusammud. Töölisklassi ja talurahva liidu tugevdamine maa industrialiseerimise alusel. Proletariaadi diktatuuri sotsiaal-majandusliku baasi laienemine ja kindlustumine. Kollektiviseerimise poliitiliste, sotsiaal-majanduslike ja materiaalsete eelduste loomine.

Kolhoosiliikumise ümberkasvamine täielikuks kollektiviseerimiseks. Talurahva põhikulkade kindel pöördumine sotsialismi poole. Külas toimunud suure revolutsiooni olemus.

ÜK(b)P Keskkomitee 1930. aasta 5. jaanuari otsus «Kollektiviseerimise tempost ja riigi abist kolhooside ülesehitamisel».

Leninliku kooperatsiooniplaani edasiarendamine partei poolt: kolhooside ülesehitamise peamiste vormide, kollektiviseerimise tempo ja tähtaegade, kulakluse kui klassi likvideerimise vormide ja meetodite kindlaksmääramine. Partei üleminek kulakluse piiramise ja väljatõrjumise poliitikalte kulakluse kui klassi likvideerimise poliitikalte täieliku kollektiviseerimise alusel.

Partei võitlus kolhoosiliikumise raskustest ülesaamise eest. Töölisklassi juhtiv osa küla sotsialistlikul ümberkujundamisel.

Talupoegade massiline astumine kolhoosidesse. Kollektiviseerimise iseärasus rahvuslikes piirkondades. Kulakluse äge võitlus kolhoosiliikumise vastu.

Liialdused ja vead kolhooside ülesehitamisel. Partei võitlus neist ülesaamise eest. ÜK(b)P Keskkomitee 14. märtsi otsus «Võitlusest partei joone moonutamiste vastu kolhoosiliikumises». Partei poliit-massiline ja organisatsiooniline töö talurahva hulgas. Kollektiviseerimise esimeste edusammude kindistamine. Abi ja laenu kolhoosidele. Masina-traktorijaamade võrgu arendamine. Traktori- ja põllutöomasinate tehaste ehitamise kiirendamine.

§ 6. ÜK(b)P XVI kongress. Sotsialismi üldine hoogne pealetung

Sotsialistliku ülesehitustöö edusammud ning NSV Liidu rahvusvahelise ja siseolukorra tugevnemine. Küsimuse «kes — keda» lahendamine tööstuse alal sotsialismi kasuks. Kongressi otsus kõigi rahvamajandusharude rekonstrueerimisest uue tehnika alusel, viie aasta plaani ennetähtaegselt täitmisest, rasketööstuse ehitamise tugevdamisest ja selle arendamise kõrge tempo vajalikkusest.

Põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise edusammud. Klassijõudude vahekorra muutumine külas sotsialismi kasuks. Proletariaadi diktatuuri sotsiaal-majandusliku aluse edasine laienemine ja kindlustumine.

XVI kongressi otsus kolhoosiliikumise parteilise juhtimise intensiivistamisest, kolhooside materiaal-tehnilise baasi tugevdamisest, kulakluse kui klassi likvideerimise poliitika kõrvalekaldumatust elluviimisest. Kongressi otsused kultuurilisest ülesehitustööst.

XVI kongress partei ühtsuse edasisest kindlustamisest ja vajadusest võidelda kahel rindel — parempoolse kallaku kui peamise hädaohu ning trotskismi ja sellega leppimise vastu, võitluse tugevdamisest suurvene šovinismi ja kohaliku natsionalismi kallaku vastu, ideoloogilise töö ja töötavate rahvahulkade kasvatamise tõhustamisest proletaarse internatsionalismi ja nõukogude patriotismi vaimus. ÜK(b)P XVI kongressi tähtsus.

§ 7. Partei organisatsiooniline ja poliitiline töö sotsialismi üldise hooga pealetungi tingimustes

XVI kongressi otsuste elluviimine partei poolt. Partei töö ümberkorraldamine. Parteilise, riikliku ja majandusliku juhtimise lähendamine tootmisele. Töölisklassi mobiliseerimine tööstuse ülesehitamise tempo kiirendamiseks, viisaastaku täitmiseks nelja aastaga. Tööraha hulkade tööalase aktiivsuse uus tõus. Ametiühingute ja komsomoliorganisatsioonide osa sotsialistliku võitluse ja lööktöö arendamisel. Klassivaenlase vastupanu. Kodanliku intelligentsi ladviku kahjurlik tegevus. Kahjurlike, kontrrevolutsiooniliste organisatsioonide «Tööstuspartei», «VSDTP Liidubüroo» jt. avastamine ja likvideerimine.

Tehnilise rekonstrueerimise edusammud. Partei loosung: «Bolševikud peavad tehnikat tundma õppima». Liikumine

uue tehnika tundmaõppimise eest. Uue, nõukogude tootmis-tehnilise intelligenti kujunemine.

Partei poliit-massiline ja organisatsiooniline töö talurahva hulgas selle kaasatõmbamiseks kolhoosidesse pärast UK(b)P XVI kongressi. Kolhoosiliikumise uus tõus 1930. aasta lõpul ja 1931. aastal. Täieliku kollektiviseerimise põhiline lõpuleviimine maa teraviljarajoonides. Põllumajanduse kollektiviseerimine — suur revolutsioon sotsiaal-majanduslikes suhetes ja kogu talurahva elulaadis.

Maa industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise tähtsus sotsialismi ülesehitamisel ja maa kaitsevõime tugevdamisel.

NSV Liidus põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise kogemuste rahvusvaheline tähtsus.

UK(b)P XVII konverents ja selle otsused.

UK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni ühine pleenum 1933. aasta jaanuaris. Esimese viisaastaku tulemused. NSV Liidu muutumine agraarmaast industriaalmaaks. Uute tööstusharude loomine. Riigi majanduslik-tehnilisest mahajäämusest ülesaamine. Küsimuse «kes — keda» lahendamine põllumajanduses sotsialismi kasuks. Sotsialistlike tootmissuhete võit külas. Kolhooside organisatsiooniline ja majanduslik kindlustumine. Poliitosa-kondade asutamine masina-traktorijaamade ja sovhooside juures.

Sotsialismi alusmüüri loomine NSV Liidus.

Kirjandus

V. I. Lenin — Teaduslik-tehniliste tööde plaani visand. Teosed, 27. kd., lk. 289.

V. I. Lenin — Uhtsest majandusplaanist. Teosed, 32. kd., lk. 116—124.

V. I. Lenin — Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd., lk. 427—435.

UK(b)P Keskkomitee pleenum 6.—9. aprillil 1926. — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, II osa, lk. 256—264.

UK(b)P XV konverentsi resolutsioonid. Moskva, 26. oktoobrist 3. novembrini 1926. a. — Samas, lk. 288—335.

UK(b)P XV kongressi resolutsioonid. Moskva, 2.—19. detsembril 1927. a. — Samas, lk. 422—479.

UK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni ühine pleenum 16.—23. aprillil 1929. a. — Samas, lk. 535—554.

UK(b)P XVI konverentsi resolutsioonid 23.—29. aprillil 1929. — Samas, lk. 555—605.

ÜK(b)P Keskkomitee pleenumi 10.—17. novembril 1929. a. resolutsioon «Rahvamajanduse 1929/30. aasta kontrollarvudest». — Samas, lk. 606—617.

ÜK(b)P Keskkomitee otsus 5. jaanuarist 1930. a. «Kollektiviseerimise tempot ja riigi abist kolhooside ülesehitamisel». — Samas, lk. 650—653.

ÜK(b)P Keskkomitee otsus 14. märtsist 1930. a. «Võitlusest partei joone moonutamise vastu kolhoosiliikumises». — Samas, lk. 654—657.

ÜK(b)P XVI kongressi resolutsioonid: «ÜK(b)P Keskkomitee aruande põhjal», «Kolhoosiliikumisest ja põllumajanduse arendamisest». — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa, lk. 12—24, 52—63.

ÜK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni ühise pleenumi (1933. a. jaanuar) resolutsioon «Esimese viisaastaku tulemused ja 1933. aasta — teise viisaastaku esimese aasta — rahvamajandusplaan». — Samas, lk. 177—190.

Seminar

teemal «Partei võitlus NSV Liidu sotsialistliku industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise eest. Sotsialismi alusmüüri loomine».

XII TEEMA. PARTEI VÕITLUS RAHVAMAJANDUSE SOTSIALISTLIKU REKONSTRUEERIMISE LÕPULEVIIMISE EEST. SOTSIALISMI VÕIT NSV LIIDUS (1933—1937)

§ 1. Partei üleminek rahvamajanduse sotsialistliku rekonstrueerimise lõpuleviimisele. ÜK(b)P XVII kongress

Rahvusvaheline olukord aastail 1933—1937. Fašistliku agressiooniohu tugevnemine ja sõjakolde kujunemine Euroopas. NSV Liidu välispoliitika. ÜK(b)P võitlus rahu ja kollektiivse julgeoleku tagamise eest fašistliku agressiooni vallapäätmise ja sõjaohu suurenemise tingimustes. NSV Liidu rahvaste proletaarsete solidaarsuse tugevnemine välisriikide töörahvahulkadega.

Kominterni VII kongress sotsialistliku ülesehitustöö tulemustest NSV Liidus, kõigi maade töötajate mobiliseerimisest võitluse fašistliku agressiooni vastu ja Nõukogude Liidu kaitseks.

NSV Liidu astumine kogu rahvamajanduse sotsialistliku rekonstrueerimise lõpuleviimise perioodi. Partei võitlus sotsialistliku tööstuse tugevdamise ja arendamise eest. ÜK(b)P Keskkomitee ja kohalike parteiorganisatsioonide

abinõud suurte uusehituste lõpetamiseks. Partei kurss kolhooside ja sovhooside organisatsioonilisele ja majanduslikule tugevdamisele. Põllumajanduse täieliku kollektiiviseerimise lõpuleviimine. Kolhoosiehituse parteilise juhtimise tugevnemine. Masina-traktorijaamade ja sovhooside poliitosakondade tegevus. Kolhoosnike-lööktöölise I üleliiduline kongress (veebruar 1933). Kolhooside ja masina-traktorijaamade materiaalse baasi kindlustumine.

ÜK(b)P XVII kongress ja selle otsused. Maa industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise leninliku poliitika võit.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise teise viie aasta plaani vastuvõtmine partei XVII kongressi poolt. Teise viisaastaku peamised ülesanded. Kongressi otsused partei ja nõukogude ehituse küsimustes. Partei uue põhikirja vastuvõtmine. Põhikirja juhtmõtted kommunistliku partei juhtivast osast riiklike ja ühiskondlike organisatsioonide süsteemis, partei liikmete kohustustest, parteisse vastuvõtmise tingimustest, demokraatlikust tsentralismist kui partei organisatsioonilise ehituse juhtivast põhimõttest. Parteirakukeste ümberkujundamine partei algorganisatsioonideks.

Partei poliitilise ja organisatsioonilise töö ümberkorraldamine ÜK(b)P XVII kongressi otsuste alusel. Partei-dokumentide kontroll ja ümbervahetamine, partei puhastuse jätkamine, korra loomine parteimajanduses. Parteisse vastuvõtu taasalustamine. Laiahaardeline sotsialistlik ülesehitustöö. Tööraha hulkade edasine koondumine kommunistliku partei ümber.

§ 2. Partei võitlus teise viie aasta plaani ennetähtaegse täitmise eest. Sotsialismi võit NSV Liidus

Rasketööstuse areng teisel viisaastakul. Partei abinõud maa energeetikabaasi laiendamiseks ja tugevdamiseks. Teise kivisöe-metallurgiabaasi ehitamise lõpuleviimine (Uraali-Kuznetski Kombinaat). Mustmetallurgia suurehituste käikulaskmine. Värvilise metallurgia arendamine ja kütteainete tööstuse tõus. Masinaehituse tootmis-tehnilise baasi tugevnemine. Partei abinõud keemiatööstuse arendamiseks, kerge- ja toiduainete tööstuse tehniliseks rekonstrueerimiseks. Partei tegevus transpordi tehnilise

rekonstrueerimise alal. Industrialiseerimise uued edusammud rahvusvabariikides.

Partei abinõud töölisklassi tootmis-tehnilise taseme tõstmiseks. Stahhaanovliku liikumise sünd ja arenemine. Partei juhtiv osa tootmisnovaatorite liikumise arendamisel. Tööstuse ja transpordi eesrindlike tööliste esimene üleliiduline nõupidamine (november 1935). ÜK(b)P Keskkomitee 1935. a. detsembripleenumi otsuste tähtsus.

Partei abinõud põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise lõpuleviimiseks. Masina-traktorijaamade poliit-osakondade reorganiseerimine ja küla parteiorganisatsioonide tugevdamine. Kolhoosnike-lööktöölise II üleliiduline kongress (veebbruar 1935). Põllumajandusliku artelli uue tüüpõhikirja vastuvõtmine. Põllumajanduse kollektiviseerimise lõpuleviimine teisel viisaastakul. Kolhoosikorra võit NSV Liidus.

Partei võitlus töötajate materiaalse heaolu tõstmise ja kultuurirevolutsiooni teostamise eest. Partei abinõud rahvahariduse, teaduse, kirjanduse ja kunsti arendamiseks. Nõukogude kirjanike esimene üleliiduline kongress (august 1934).

Teise viie aasta plaani ennetähtaegne täitmine — kommunistliku partei poolt juhitava nõukogude rahva ennast-salgava töö tulemus.

Sotsialismi võit NSV Liidus. Põhjalikud muutused nõukogude ühiskonna majanduses ja klassistruktuuris. Edusammud majanduse tehnilise rekonstrueerimise ja uue tehnika omandamise alal. Otsustavad edusammud leninliku rahvuspoliitika elluviimisel. Nõukogude rahva sotsiaal-poliitilise ja ideelise ühtsuse loomine.

Sotsialismi võit NSV Liidus — partei teise programmi ja NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninliku plaani elluviimine. Endiste mahajäänud rahvaste üleminek sotsialismile, jättes vahele kapitalistliku arengustaadiumi. Maa industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise edukas elluviimine — partei, töölisklassi, talurahva ja nõukogude intelligentsi kangelaslike jõupingutuste tulemus, leninliku peajoone võit.

Nõukogude VIII, erakorraline kongress. NSV Liidu uue Konstitutsiooni — võitnud sotsialismi konstitutsiooni vastuvõtmine. Nõukogude valimissüsteemi demokratiseerimine ekspluataatorlike klasside täieliku likvideerimise tulemusel. NSV Liidu kodanike õigused ja kohustused.

Kommunistliku partei juhtiv osa nõukogude ühiskonna süsteemis ja selle seadusandlik kinnistamine Konstitutsioonis.

NSV Liidus sotsialismi võidu rahvusvaheline tähtsus.

Kirjandus

V. I. Lenin — Kommunistliku Internatsionaali I kongress 2.—6. märtsil 1919. Teesid ja ettekanne kodanlikust demokraatiast ja proletariaadi diktatuurist 4. märtsil. Teosed, 28. kd., lk. 429—445.

ÜK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni ühise pleenumi (1933. a. jaanuar) resolutsioonid: «Esimese viisaastaku tulemused ja 1933. aasta — teise viisaastaku esimese aasta. — rahvamajandusplaan», «Traktorijaa- made ja sovhooside poliitiliste osakondade eesmärgid ja ülesanded». — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa, lk. 177—201.

ÜK(b)P XVII kongressi resolutsioon «NSV I idu rahvamajanduse arendamise teise viisaastaku plaanist (1933—1937)». — Samas, lk. 204—206.

ÜK(b)P Keskkomitee pleenum 23. veebruarist 5. märtsini 1937. «Partei organisatsioonide ettevalmistustöö NSV Liidu Ülemnõukogu valimisteks uue valimissüsteemi alusel ja parteipoliitilise töö vastav ümberkorraldamine». — Samas, lk. 291—294.

Димитров Г. М. — Наступление фашизма и задачи Коммунистического Интернационала в борьбе за единство рабочего класса, против фашизма. Партиздат, 1935.

XIII TEEMA. PARTEI TEGEVUS SOTSIALISTLIKU ÜHISKONNA KINDLUSTAMISEL JA RIIGI KAITSEVÕIME TUGEVDAMISEL (1937 — juuni 1941)

§ 1. Parteitöö ümberkorraldamine seoses NSV Liidu uue Konstitutsiooni vastuvõtmisega

Pööre riigi poliitilises elus. Partei uued ülesanded võitnud sotsialismi tingimustes: sotsialistlike tootmissuhete kindlustamine ja arendamine; töötajate kommunistliku kasvatus tugevdamine; sotsialistliku demokraatia ja nõukogude riikluse arendamine; parteisisese demokraatia laiendamine.

ÜK(b)P Keskkomitee 1937. aasta veebruari-märtsipleenum parteisisese töö ümberkorraldamisest seoses NSV Liidu Ülemnõukogu eelseisvate valimistega uue konstitutsiooni alusel. Pleenumi otsused parteisisese demokraatia laiendamisest, parteiorganite valimiste uuest korrast.

J. V. Stalini ekslik tees klassivõitluse teravnemisest maa edasiliikumisel sotsialismile, millega praktikas põhjendati sotsialistliku seaduslikkuse kõige jämedamaid rikkumisi. Partei elu leninlike normide ning parteilise ja riikliku juhtimise printsiipide rikkumine.

Parteiorganite valimised laiemal demokraatlikul alusel. Kohalike parteiorganisatsioonide tegevuse elavnemine.

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamise parteiline juhtimine. Kommunistide ja parteitute bloki võit NSV Liidu Ülemnõukogu valimistel 12. detsembril 1937. aastal, liidu- ja autonoomsete vabariikide Ülemnõukogu valimistel 1938. aastal — ere tõend töötajate usaldusest Kommunistliku Partei vastu, nõukogude rahva moraalse ja poliitilise ühtsuse, NSV Liidu rahvaste vennaliku sõpruse, partei ja rahva ühtsuse väljendus.

§ 2. ÜK(b)P XVIII kongress. Partei kurss sotsialismi ülesehitamise lõpuleviimisele ja järkjärgulisele üleminekule kommunismile

Partei poliitiline ja organisatsiooniline töö nõukogude ühiskonna arengu uutes tingimustes. Partei ridade kasv.

Partei ideoloogiline töö. Abinõud partei ajaloo, marksistlik-leninliku filosoofia, majandusteooria propaganda alal.

Partei XVIII kongress. Kongressi põhijäreldused NSV Liidu arengu tulemustest ja perspektiividest, partei sise- ja välispoliitika ülesannetest. Meie maa astumine sotsialismi ülesehitamise lõpuleviimise ja kommunismile järkjärgulise ülemineku ajajärku. XVIII kongress NSV Liidu põhilisest majanduslikust ülesandest. Küsimus nõukogude riigi osast ja funktsioonidest sotsialismi ja kommunismi tingimustes, nõukogude intelligentsi osast sotsialismi ülesehitamisel.

Partei uue põhikirja vastuvõtmine. Teesi — partei kui tööliklassi ja kõigi töötajate avangardi juhtiva osa kasvust — põhjendamine. Kategooriate tühistamine ja ühtsete tingimuste kehtestamine parteisse vastuvõtmisel. Uus põhikiri parteisisese demokraatia arendamisest, partei distsipliini ja ühtsuse tugevdamisest, partei liikmete ja partei-algorganisatsioonide õiguste ja kohustuste laien-

damisest; Kommunistliku Noorsooühingu parteilise juhtimise tugevdamisest ning komsomoli osatähtsuse tõstmisest sotsialistlikus ülesehitustöös ja noorsoo kommunistlikul kasvatamisel.

ÜK(b)P XVIII kongressi resolutsioon NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kolmandast viie aasta plaanist. Viisaastaku põhiülesanded. Sotsialistliku ühiskonna arendamise ja töötajate kommunistliku kasvatamise ülesannete ühtsus. Maa kaitsevõime edasise tugevdamise vajalikkus.

ÜK(b)P XVIII kongress kommunistliku partei internatsionaalse kohuse täitmisest rahvusvahelise proletariaadi ees, rahvusvahelise kommunistliku liikumise tugevdamisest ja arendamisest.

§ 3. Partei võitlus kolmanda viie aasta plaani täitmise eest. Maa kaitsevõime kindlustamine

Partei organisatsiooniline töö tööstuse alal. Riigi tööstusvõimsuse kasv. Tehnilist progressi ja riigi kaitsevõime edasist tugevdamist kindlustavate uute tööstusharude arendamine. Partei abinõud kolhoosikorra kindlustamisel. Põllumajandusliku tootmise ning töötajate materiaalse ja kultuurilise elutaseme tõus. Riigi poliitilise võimsuse tugevnemine. Partei ja rahvahulkade vaheliste sidemete edasine tugevnemine.

Partei ja nõukogude riigi võitlus kollektiivse vastulöögi organiseerimiseks fašistlikule agressioonile Teise maailmasõja eel. Partei ja valitsuse välispoliitika alanud Teise maailmasõja tingimustes. Soome valgete purustamine. Lääne-Ukraina ja Lääne-Valgevene vabastamine Punaarmee poolt ning nende ühinemine Ukraina NSV ja Valgevene NSV-ga. Leedu, Läti ja Eesti rahvahulkade väljaastumine oma reaktsiooniliste valitsuste vastu. Sotsialistliku revolutsiooni võit ja nõukogude võimu taaskehtestamine Balti vabariikides. Leedu, läti ja eesti rahva pöördumine nõukogude valitsuse poole nende vastuvõtuks NSV Liidu koosseisu. NSV Liidu Ülemnõukogu otsus Balti vabariikide vastuvõtmise kohta Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu koosseisu. Bessaraabia taasühinemine Moldaavia ANSV-ga ja Põhja-Bukoviina taasühinemine Ukraina NSV-ga. Moldaavia NSV moodustamine.

Imperialistlike riikide ühise nõukogudevastase rinde

loomise katsete läbikukkumise. Kommunistlike parteide võitluse aktiviseerumine fašismi ja sõja vastu.

NSV Liidu relvastatud jõudude tugevdamine ja sõjatööstuse arendamine. Partei- ja kommunistlike noorte organisatsioonide sõjalis-riigikaitseline tegevus.

ÜK(b)P XVIII konverents. Partei abinõud tööstuse ja transpordi juhtimise ümberkorraldamiseks. Parteikomiteede tugevdamine ja nende lähendamine tootmisele.

Parteiorganisatsioonide tegevus töötajate kasvatamisel nõukogude patriotismi ja proletaarse internatsionalismi vaimus.

Kirjandus

ÜK(b)P XVIII kongressi resolutsioon «NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kolmas viie aasta plaan (aastad 1938—1942)». NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa, lk. 337—364.

ÜK(b)P XVIII konverentsi resolutsioon «Partei organisatsioonide ülesannetest tööstuse ja transpordi alal». — Samas, lk. 422—432.

Isikukultusest ja selle tagajärgedest ülesaamise kohta. NLKP Keskkomitee otsus 30. juunist 1956. Tallinn, 1956.

XIV TEEMA. KOMMUNISTLIK PARTEI — NÕUKOGUDE RAHVA VÕIDU INNUSTAJA JA ORGANISEERIJAJA SUURES ISAMAASÕJAS (juuni 1941—1945)

§ 1. Kommunistliku partei abinõud jõudude ja vahendite mobiliseerimisel fašistliku agressiooni tagasitõrjumiseks sõja algperioodil

Fašistliku Saksamaa sõnamurdlik kallaletung NSV Liidule. Hitlerlaste poliitilised eesmärgid ja sõjalised plaanid. Nõukogude Liidu Suure Isamaasõja vabastav, õiglane iseloom.

Punaarmee ja Sõja-Merelaevastiku kangelaslik vastupanu fašistlikele vägedele. Sõjalise ebaedu, Punaarmee sunnitud taganemise põhjused Isamaasõja esimesel perioodil.

Sotsialistliku isamaa kaitsmise leninlik idee — partei programmi alus maa muutmisel ühtseks sõjaleeriks. Partei sõjalis-organisatsiooniline tegevus. Partei, nõukogude, ametiühingute ja kommunistlike noorte organisatsioonide töö ümberkorraldamine sõjanõuete kohaselt. Riikliku

Kaitsekomitee (RKK) moodustamine eesotsas partei keskkomitee peasekretäri J. V. Staliniga. Partei abinõud Punaarmee ja laevastiku tugevdamiseks. Sõjaväekomissaride ametkohtade sisseseadmine.

Rahvamajanduse ümberkorraldamine partei juhtimisel. Riigi majanduse üleviimine sõjaaja rööbastele. Tööstuse evakueerimine Itta. Esimestel viisaastakutel Idas rajatud võimsa industriaalbaasi kasutamine. Üldrahvaliku abi organiseerimine rinde heaks.

Põrandaaluste partei- ja komsomoliorganisatsioonide ning partisanisalkade loomine vaenlase tagalas. Kommunistlik partei — Leningradi, Kiievi, Odessa, Sevastopoli kangelasliku kaitsmise organiseerija; leningradlaste kangelaslikkus blokaadipäevil. Kommunistide ja kommunistlike noorte eesrindlikkus nõukogude tagalas, rindel ja partisanisõjas. Nõukogude sõdurite massiline kangelaslikkus.

Moskva kaitsmise organiseerimine. Punaarmee vastupealetung Moskva all. Vaenlase poliitiliste, sõjaliste ja majanduslike arvestuste läbikukkumine. Sakslaste Moskva all purustamise sõjalis-poliitiline ja rahvusvaheline tähtsus. Hitleri «välksõja» plaani kokkuvarisemine.

NSV Liidu isoleerimise hitlerliku plaani läbikukkumine. Hitlerivastase koalitsiooni moodustamine.

Riigi majanduse sõjaaja rööbastele üleviimise lõpetamine. NSV Liidu muutumine ühtseks sõjaleeriks.

Oma kohustuste ettekavatsetud mittetäitmine liitlaste poolt sõjatehnika saatmisel ja teise rinde avamisel.

Kommunistlik partei nõukogude rahva juhina võitluses fašistlike vallutajatega 1942. aasta suvel ja sügisel. Punaarmee ja laevastiku parteiorganisatsioonide tugevdamine, sõjalis-organisatsioonilise ja ideoloogilise töö intensiivistamine rahvahulkades. Nõukogude inimeste tööalase aktiivsuse kasv. Sõjamajanduse edasine kindlustamine, relvastuse ja laskemoona tootmise kasv. Distsipliini tugevnemine, nõukogude vägede sõjameisterlikkuse ja võitlusvõime tõus. Sõjaväekomissaride ametikohtade likvideerimine. Täieliku ainujuhtimise kehtestamine armees ja laevastikus.

ÜK(b)P Keskkomitee ja kohalike parteiorganisatsioonide abinõud põrandaaluste partei- ja komsomoliorganisatsioonide tugevdamisel ning partisaniliikumise arendamisel vaenlase tagalas.

§ 2. Kommunistlik partei — põhjaliku murrangu organiseerija sõja käigus

Partei abinõud Stalingradi kaitsmisel. Saksa fašistlike vägede purustamine Stalingradi all ja selle maailmaajalooline tähtsus. Põhjalik murrang Teise maailmasõja käigus.

Parteilis-poliitilise töö tugevdamine elanikkonna hulgas. Rahvamajanduse parteilise juhtimise taseme tõstmine. Rahva võimas patriotismilaine. Üldrahvalik abi rindele. Sotsialistlik võistlus tööstuses ja põllumajanduses. Nõukogude naiste ja noorsoo osa sõjatööstuse arendamisel.

Vaenlase vägede pealetungi nurjumine Kurski kaare piirkonnas. Saksa fašistliku armee purustamine Kurski ja Orjoli all. Fašistliku armee massilise väljakihutamise algus Nõukogudemaalt. Saksa fašistlike röövvallutajate purustamine Dnepril. Ukraina NSV pealinna Kiievi vabastamine.

Partei abinõud rahvamajanduse taastamiseks hitlerlikest okupantidest vabastatud rajoonides. Partei-, nõukogude ja ühiskondlike organisatsioonide taastamine vabastatud rajoonides. Organisatsiooniline ja parteilis-poliitiline töö vabastatud rajoonide elanikkonna hulgas.

Patriotismi tõus okupeeritud rajoonide elanikkonna hulgas, põrandaalustes partei- ja komsomoliorganisatsioonides, vaenlase armee tagalas. Partisaniliikumise muutumine üldrahvalikuks partisanisõjaks.

Vabadusliikumise kasv Euroopa ja Aasia maades. Kommunistlike parteide mõju tugevnemine kapitalistlike maade töötajate hulgas.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei igakülgne abi vennalikele kommunistlikele parteidele võitluses fašismi vastu.

Uus olukord rahvusvahelises töölisliikumises. Kommunistliku Internatsionaali laialisaatmine 1943. aasta mais. Kominterni ajaloolised teened.

§ 3. Kommunistlik partei — sõja võiduka lõpuleviimise organiseerija

Partei tegevus Nõukogude Liidu relvastatud jõudude ettevalmistamisel otsustavateks pealetungioperatsioonideks Isamaasõja rinnetel 1944. aastal. Ideoloogiline töö sõjaväes, parteiorganisatsioonide kasv ja tugevnemine

Punaarmees. Nõukogude vägede võimsa pealetungi organiseerimine Leningradi all, Krimmis ja Valgevenes; Ukraina, Moldaavia, Valgevene NSV vabastamine Nõukogude armee poolt. Saksa okupantide purustamine Balti vabariikides ja Karjalas. Partisanide osavõtt saksa rööv-
vallutajate purustamisest sõja lõpuperioodil.

Saksa okupantide väljakihutamine Nõukogude Liidust. Punaarmee väljajõudmine NSV Liidu riigipiiridele. Realse võimaluse tekkimine fašistliku Saksamaa täielikuks purustamiseks Nõukogude armee jõududega.

Teise rinde sunnitud avamine liitlaste poolt.

Partei abinõud nõukogude sõjameeste patriootilise ja internatsionaalse kasvatuse tugevdamiseks sõja lõpuperioodil.

Nõukogude relvastatud jõudude pealetung 1944.—1945. aasta talvel. Oma internatsionaalse kohuse täitmine Punaarmee poolt. Kesk- ja Kagu-Euroopa rahvaste vabastamine fašistlikust orjusest.

Sõja võidukas lõpuleviimine fašistliku Saksamaaga. Fašistliku Saksamaa kapituleerumine. Potsdami konverents ja selle tähtsus.

NSV Liidu astumine sõtta Jaapani vastu.

Teise maailmasõja lõpp. Nõukogude rahva ja tema relvastatud jõudude otsustav osa fašistliku Saksamaa ja imperialistliku Jaapani purustamisel.

Nõukogude rahva jõu ja võimsuse allikad Suures Isamaasõjas.

Nõukogude Liidu poolt Suures Isamaasõjas saavutatud võidu maailmaajalooline tähtsus.

Teise maailmasõja ja Nõukogude Liidu Suure Isamaasõja ajaloo kodanlike võltsijate paljastamine.

Kirjandus

V. I. Lenin — Sotsialistlik isamaa on hädaohus! Teosed, 27. kd., lk. 12—15.

V. I. Lenin — Asjalikule pinnale. Teosed, 27. kd., lk. 56—57.

Из директивы Совнаркома Союза ССР и ЦК ВКП(б) от 29 июня 1941 г. «Партийным и советским организациям прифронтовых областей». «Хрестоматия по истории КПСС», т. 2. Политиздат, 1965, стр. 208—210.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus 21. augustist 1943 «Edasilükkamatuist abinõudest saksa okupatsioonist vabastatud piirkondade majanduse taastamiseks». — NLKP kongresside,

konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa, lk. 433—471.

L. I. Brežnev — Nõukogude rahva grandioosne võit. Ettekanne Suures Isamaasõjas nõukogude rahva poolt saavutatud võidu 20. aastapäevale pühendatud pidulikul koosolekul Kremli Kongresside Palees 8. mail 1965. «Rahva Hää!», 9. mail 1965.

Seminar

teemal «Partei Suure Isamaasõja aastail».

XV TEEMA. KOMMUNISTLIKU PARTEI VÕITLUS RAHVA- MAJANDUSE TAASTAMISE JA SOTSIALISTLIKU ÜHISKONNA EDASIARENDA MISE EEST

(1946—1955)

§ 1. Põhjalikud muutused rahvusvahelises olukorras pärast Teist maailmasõda. Sotsialistliku maailma- süsteemi kujunemine

Kapitalismi üldkriisi teine etapp.

Demokraatlike ja sotsialistlike revolutsioonide võit reas Euroopa ja Aasia maades. Sotsialistliku maailmasüsteemi kujunemine. Sotsialistlike maade majandusliku ja poliitilise koostöö arendamine. Nõukogude rahva vennalik abi rahvademokraatiamaadele sotsialismi ülesehitamisel. NLKP osa sotsialistlike maade sõbraliku koostöö tugevdamisel.

Vastuolude edasine teravnemine kapitalistlike maade monopolistliku kodanluse ja töörahva hulkade vahel. Kommunistlike parteide autoriteedi ja mõju kasv.

Rahvusliku vabadusliikumise võimas tõus koloniaal- ja sõltuvates maades. Iseseisvate rahvusriikide tekkimine reas Aasia ja Aafrika maades.

Kapitalistlike maade arengu ebaühtluse kasv ja nende vaheliste vastuolude teravnemine. «Külma sõja» valla-päästmise imperialistlike riikide poolt NSV Liidu ja rahvademokraatiamaade vastu.

Rahupooldajate ülddemokraatliku liikumise tekkimine ja arenemine. Rahvusvaheliste demokraatlike massiorganisatsioonide — ametiühingute, naiste- ja noorsoo-organisatsioonide — tekkimine.

Nõukogude Liidu rahuarmastav poliitika. NLKP ja nõukogude valitsuse võitlus sõjajärgsete rahvusvaheliste probleemide lahendamise eest rahu, demokraatia ja sotsialismi huvides.

§ 2. NLKP — võitluse organiseerija sõjajärgsetel aastatel rahvamajanduse ja kultuuri taastamise ning edasiarendamise eest

Üleminek rahulikule ülesehitustööle: NSV Liidu Ülemnõukogu ja liiduvabariikide Ülemnõukogude valimised. Majanduse ümberkorraldamine. Rahvamajanduse taastamise ja arendamise neljas viie aasta plaan aastaks 1940—1950. Partei ja nõukogude rahva võitlus selle täitmise eest. Rahvamajanduse taastamise raskused.

Partei organisatsioonilise töö ümberkorraldamine vastavalt rahuliku ülesehitustöö ülesannetele. ÜK(b)P Keskkomitee abinõud partei ridade kasvu reguleerimiseks ja noorte kommunistide kasvatamiseks, partei ja nõukogude kaadri ettevalmistamiseks ja kvalifikatsiooni tõstmiseks, majandusliku ülesehitustöö juhtimise täiustamiseks.

Partei abinõud ideoloogilise töö, töörahva kommunistliku kasvatus, kodanliku ideoloogia vastu peetava võitluse tugevdamiseks. Rahva kasvatamine nõukogude patriotismi ja proletaarse internatsionalismi vaimus. Poliithariduse, propaganda ja agitatsiooni ümberkorraldamine. ÜK(b)P Keskkomitee peamised otsused ideoloogilistes küsimustes sõjajärgseil aastail ning nende tähtsus nõukogude kirjanduse ja kunsti parteilisuse ja ideelisuse tõstmisel.

NLKP XIX kongress neljanda viisaastaku täitmise tulemustest ja viienda viie aasta plaani ülesannetest. Partei nimetuse muutmine. Muudatused partei põhikirjas.

§ 3. Võitlus viienda viie aasta plaani täitmise eest.

Partei abinõud juhtimise kollektiivsuse taastamiseks ja sotsialistliku seaduslikkuse tugevdamiseks

Partei abinõud partei ja riigi elu leninlike normide taastamiseks.

Juhtimise kollektiivsuse taastamine ja sotsialistliku seaduslikkuse kindlustamine. Riigiaparaadi kõigi lülide parteilise juhtimise tugevdamine. NLKP Keskkomitee 1953. a. juulipleenum Beria partei- ja riigivastasest kuritegevusest tulenevate poliitiliste õppetundide kohta.

Põllumajanduse arengutempo mahajäämus. NLKP Keskkomitee 1953. a. septembripleenum. Partei abinõud põllumajanduse arendamiseks. Kolhooside ja kolhoosnikute materiaalse huvitatuse tõstmine, kolhooside ja sovhooside

kaadri ning materiaal-tehnilise baasi tugevdamine. Uudis- ja jäätmaade ülesharimine.

Partei tegevus tööstuse edasisel arendamisel. Uute ettevõtete käikulaskmine. Edusammud masinaehituse arendamisel. Rahvamajanduse edasine elektrifitseerimine, aatomienergia rahulikel eesmärkidel kasutamise meetodite avastamine.

NLKP Keskkomitee 1955. a. juulipleenum. Partei kurss teaduslik-tehnilisele progressile. Abinõud tööstuse edasiseks arenguks ja tootmise organiseerimise parandamiseks. Viienda viie aasta plaani ennetähtaegne täitmine tööstuses.

Kirjandus

Seadus NSVL rahvamajanduse taastamise ja arendamise viie aasta plaanist 1946—1950. Tallinn, «Poliitiline Kirjandus», 1946.

NLKP XIX kongressi resolutsioonid: «Direktiivid NSV Liidu arendamise viienda viie aasta plaani kohta aastaks 1951—1955», «Partei nime- tuse muutmisest», «Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei põhikiri». — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa, lk. 547—584.

ÜK(b)P Keskkomitee otsus 2. augustist 1946 «Partei ja nõukogude juhtivate töötajate ettevalmistamisest ja nende kvalifikatsiooni tõstmisest». — NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa, lk. 473—481.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus 19. septembrist 1946 «Kolhoosides esinevate põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimise abinõudest». — Samas, lk. 492—497.

NLKP Keskkomitee pleenumi otsus 7. septembrist 1953 «NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise abinõudest». — Samas, lk. 599—640.

NLKP Keskkomitee 1955. aasta juulipleenumi otsus «Tööstuse edasise tõusu saavutamise, tehnilise progressi ja tootmise organiseerimise parandamise ülesandeist». Tallinn, 1955.

Seminar

teemal «Partei võitlus rahvamajanduse taastamise ja sotsialistliku ühiskonna edasiarendamise eest».

§ 1. NLKP XX kongress. Kurss kommunistliku üles- ehitustöö arendamisele

NLKP XX kongress kaasaegse rahvusvahelise arengu mõningatest printsiipaalsetest küsimustest: erineva sotsiaalse korraga riikide rahulikust kooseksisteerimisest, sõdade vältimise võimalikkusest käesoleval ajajärgul, sotsialismile ülemineku vormidest eri maades.

XX kongress Nõukogude Liidu sisepoliitilisest olukor-
rast, viienda viie aasta plaani täitmise tulemustest ja NSV
Liidus kommunismi ehitamise ülesannetest. Partei üles-
anded nõukogude ühiskondliku ja riikliku korra kindlus-
tamisel ja arendamisel, rahvuspoliitika alal ja NSV Liidu
rahvaste sõpruse tugevdamisel, töötajate kasvatamisel
nõukogude patriotismi ja proletaarse internatsionalismi
vaimus.

Kongress partei ideelis-poliitilise ja organisatsioonilise
ühtsuse edasisest kindlustamisest, tema osatähtsuse suu-
renemisest kommunistlikus ülesehitustöös, partei organi-
satsioonilise ja ideoloogilise töö ülesannetest.

Stalini isiku kultuse hukkamõistmine kongressi poolt.
NLKP Keskkomitee 1956. aasta 30. juuni otsus «Isikukul-
tusest ja selle tagajärgedest ülesaamise kohta».

Partei ja nõukogude rahva võitlus XX kongressi otsuste
täitmise eest. Töötajate poliitilise ja tööalase aktiivsuse
kasv. Partei abinõud nõukogude ja ametiühingute töö
täiustamiseks, töötajate laialdasemaks kaasatõmbamiseks
osavõtule riigi ja tootmise juhtimisest.

Partei tegevus tööstuse ja põllumajanduse arendamisel
ning töötajate materiaalse heaolu ja kultuurilise taseme
tõstmisel. Teaduse ja tehnika areng. Edusammud kosmose
vallutamisel. Abinõud majandusliku ülesehitustöö alal.
Keskkomitee 1958. a. maipleenum keemiatööstuse arenda-
mise kiirendamisest.

NLKP tegevus partei elu leninlike normide ja parteilise
juhtimise printsiipide taastamisel ja edasiarendamisel.
NLKP Keskkomitee 1957. a. juunipleenum. Malenkovi,
Kaganovitši ja Molotovi parteivastase rühma tegevuse
hukkamõistmine.

Parteitöö tugevnemine töötajate kommunistlikul kasva-

tamisel. Ideoloogilise töö silemetega tugevnemine eluga, kommunistliku ülesehitustöö praktikaga.

Edusammud tööstuse, põllumajanduse ja kultuuri arendamisel. Ühiskondliku sektori ja sotsialistlike suhete kindlustamine kõigis rahvamajandusharudes. Maa kaitsevõime tugevnemine. Nõukogude armee varustamine rakett-tuumarelvaga.

NLKP erakorraline, XXI kongress. Kongress sotsialismi täielikust ja lõplikust võidust NSV Liidus. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvude vastuvõtmine kongressi poolt aastaks 1959—1965.

Nõukogude rahva poliitilise ja tööalase aktiivsuse tõus võitluses seitsme aasta plaani täitmise eest. Sotsialistliku võistluse arenemine.

§ 2. NLKP osa sotsialistlike maade koostöö ja maailma kommunistliku liikumise ridade ühtsuse tugevdamisel

Kapitalismi astumine üldkriisi kolmandasse etappi. Sotsialistliku maailmasüsteemi maade edusammud. Töölis- ja rahvusliku vabadusliikumise kasv. Imperialismi koloniaalsüsteemi kokkuvarisemine. Suure grupi noorte rahvusriikide tekkimine.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamine Moskvast 1957. aasta novembris. Nõupidamise dokumendid — Deklaratsioon ja Rahumanifest. NLKP, kommunistlike ja töölisparteide võitlus marksismi-leninismi puhtuse ja maailma kommunistliku liikumise ridade kindlustamise eest, revisionismi, dogmatismi ja sektantluse vastu. Nõupidamise dokumendid — rahu, demokraatia ja sotsialismi eest võitlemise programm.

NLKP kontakti tugevnemine vennalike marksistlik-leninlike parteidega. Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamine Moskvast 1960. aasta novembris. Nõupidamise dokumendid — Avaldus ja Läkitus kogu maailma rahvastele. Kommunistliku liikumise kaasaegsele etapile vastavate marksistlik-leninlike parteide vaheliste vastastikuste suhete peamiste printsiipide väljatöötamine nõupidamise poolt. Nõupidamise dokumentide heakskiitmine kõigi kommunistlike ja töölisparteide poolt.

Maailma kommunistlikust liikumisest erineva positsiooni tekkimine Hiina Kommunistliku Partei juhtkonnal.

NLKP võitlus koos teiste marksistlik-leninlike partei-

dega maailma kommunistliku liikumise ridade ühtsuse eest marksismi-leninismi ja proletaarse internatsionalismi põhimõtete, 1957. ja 1960. aasta nõupidamiste dokumentide alusel.

§ 3. NLKP XXII kongress. NLKP uue programmi ja põhikirja vastuvõtmine

NLKP XXII kongress Nõukogude Liidu rahvusvahelisest ja siseolukorrast.

Partei uue programmi — kommunistliku ühiskonna ülesehitamise programmi vastuvõtmine kongressi poolt.

Kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomine kui partei ja nõukogude rahva peamine majanduslik ülesanne.

NLKP programm sotsialistlike ühiskondlike suhete ümberkasvamisest kommunistlikeks. NLKP programm riigi kaitsevõime ja relvastatud jõudude tugevdamisest. Marksistlik-leninliku õpetuse sotsialistlikust riigist ja parteist edasiarendamine NLKP programmis. Kommunistliku partei juhtiva osa kasvust kommunismi ehitamise perioodil.

Kommunistlik kasvatus, kommunistliku ühiskonna inimese kujunemine kui kommunismi ehitamise koostisosa.

NLKP uue põhikirja vastuvõtmine kongressi poolt.

NLKP XXII kongress partei ideoloogilise ja organisatsioonilise töö ülesannetest.

Kongress otsustava võitluse vajalikkusest kodanliku ideoloogia, reformismi, revisionismi, dogmatismi ja sektantluse vastu, marksismi-leninismi teooria puhtuse, maailma kommunistliku liikumise ühtsuse tugevdamise eest.

NLKP XXII kongressi ja uue programmi tähtsus.

§ 4. Partei tegevus NLKP XXII kongressi otsuste elluviimisel

Partei ideoloogiline ja organisatsiooniline töö NLKP programmi selgitamisel ja nõukogude rahva mobiliseerimisel selle elluviimiseks.

Partei ja nõukogude rahva võitlus NSV Liidu rahvamajanduse arendamise seitsme aasta plaani täitmise eest — tähtis samm teel kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomiseks.

Nõukogude inimeste tähelepanu keskendamine partei

poolt teaduslik-tehnilise progressi küsimustel. Edusammud teaduse ja tehnika üksikute harude arendamisel. Partei-, nõukogude ja majandusorganite ümberkorraldamine. Parteiorganisatsioonide töö raskused ümberkorralduste tingimustes. Takistused teaduslik-tehnilise progressi ja sotsialistliku tootmise efektiivsuse tõstmise teel. Põllumajanduse ja tööstustoodangu kasvutempo aeglustumine.

NLKP Keskkomitee 1964. a. oktoobripleenum ja selle tähtsus partei juhtiva osa edasisel tõstmisel, tema poolt kommunistliku ühiskonna ehitamise juhtimise meetodite täiustamisel. NLKP Keskkomitee pleenum teadusliku lähenemise vajalikkusest rahvamajanduse juhtimisele, ühiskonna arenemise objektiivsete seaduste rangest arvestamisest. Subjektivismi ja voluntarismi hukkamõistmine. NLKP Keskkomitee 1964. a. novembripleenum. Parteiorganisatsioonide ehituse leninlike põhimõtete taastamine.

NLKP Keskkomitee 1965. a. märtsipleenum ja selle otsused. Keskkomitee pleenumi põhimõtteliselt uut moodi, teaduslikult põhjendatud lähenemise tähtsus majanduspoliitika väljatöötamisele ja riigi sotsialistliku majanduse edasiarendamise juhtimisele. Pleenum põllumajanduse arendamise peamistest tulemustest, põllumajanduse edasiarendamise edasilükkamatuist abinõudest, põllumajandussaaduste varumissüsteemi parandamisest, põllumajanduse materiaal-tehnilise baasi tugevdamisest, teaduse ja eesrindliku praktika tähtsusest põllumajanduse tõstmisel, parteitöö tõhustamisest külas.

NLKP Keskkomitee 1965. a. septembripleenum rahvamajanduse juhtimise meetodite ümberkorraldamise ja nende kooskõlla viimise vajalikkusest sotsialistliku majanduse arendamise uue etapiga.

Partei abinõud rahvamajanduse planeerimise ja juhtimise põhjalikuks parandamiseks, sotsialistliku tootmise majanduslike meetodite ja stiimulite osatähtsuse tõstmine. Ettevõtete ja tootmiskollektiivide majandusliku iseseisvuse ja initsiatiivi laiendamine. Neile materiaalse huvitatuse stiimulite loomine ja vastutuse kindlaksmääramine oma tegevuse tulemuste eest. Töö moraalsete stiimulite arendamine.

NLKP, kommunistlike ja töölisparteide võitlus rahvusvahelise kommunistliku ja tööliisliikumise ühtsuse eest. Kommunistlike ja töölisparteide esindajate konsultatiivnõupidamine Moskvast (1965. a. märts).

NLKP ja nõukogude valitsuse võitlus rahu ja rahvaste julgeoleku eest. Rahvusliku vabadusliikumise toetamine. Töötajate kasvatamise tõhustamine nõukogude patriotismi, proletaarse internatsionalismi ja imperialistide sepi-
suste vastu valvsuse tugevdamise vaimus.

§ 5. NLKP XXIII kongress ja selle otsused

NLKP Keskkomitee aruandekõne. Kongress NSV Liidu rahvusvahelisest olukorrast ja NLKP välispoliitilisest tegevusest. NLKP võitlus sotsialismi maailmasüsteemi ühtsuse ja võimsuse tugevdamise eest. Kapitalistliku süsteemi vastuolude süvenemine ja proletariaadi klassivõitluse arenemine. NLKP osa maailma kommunistliku liikumise konsolideerimisel. Rahvusliku vabadusliikumise arenemine ja rahvaste vabadusvõitluse toetamine NLKP poolt. Nõukogude Liidu võitlus imperialismi agressiivse poliitika vastu, rahu ja rahvusvahelise julgeoleku eest.

XXIII kongress rahvamajanduse arendamise viie aasta plaanide tähtsusest sotsialismi ja kommunismi peamise ülesannete lahendamisel.

Partei võitluse tähtsaimad tulemused peamise majandusliku programm-ülesande lahendamisel — kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomisel. Maa majandusliku ja kaitsevõime ning töötajate materiaalse elatustaseme kasv. Edusammud teaduse ja kultuuri arengus. Sotsialistlike ühiskondlike suhete täiustumine ja nõukogude inimeste kasvatamine kõrge kommunistliku teadlikkuse vaimus.

NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. Viisaastak — uus etapp partei ja nõukogude rahva võitluses kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomisel.

Teoreetiliste probleemide loov läbitöötamine linna ja maa, vaimse ja füüsilise töö vaheliste oluliste erinevuste ületamiseks, linna ja maa elanikkonna materiaalse ja kultuurilise elatuse lähendamise teede kindlaksmääramine kongressi poolt.

Viisaastaku peamine majanduslik ülesanne. Uue viisaastaku peamised iseärasused.

Viie aasta plaani ülesanded tööstuse, kapitaalehituse ja transpordi alal.

Põllumajanduse arendamise esmajärguline tähtsus uuel viisaastakul, selle kõrge ja püsiva arengutempo kindlusta-

mise vajalikkus mehhaniseerimise, kemiseerimise ja elekt-rifitseerimise alusel. Kongress leninliku kooperatsiooni-plaani ja kolhoosisisese demokraatia edasiarendamisest.

Viie aasta plaani ülesanded rahva materiaalse elatus-taseme kasvu alal, teaduse ja kultuuri arendamisel.

NLKP XXIII kongress partei juhtiva osa edasisest suu-rendamisest kommunistlikus ülesehitustöös.

Partei ridade kasv ja tugevnemine, tema organisatsioo-nilise ja poliitilise töö taseme tõus ning vormide ja meetodite täiustamine, partei ja rahvahulkade vaheliste sidemete laienemine ja tugevnemine. Ülesanded partei edasisel tugevdamisel ja parteiorganisatsioonide osatäht-suse tõstmine rahvamajanduse juhtimisel.

Kommunistliku ülesehitustöö teadusliku juhtimise lenin-like printsiipide arendamine kongressi poolt: sotsialismi objektiivseid majandusseadusi peegeldava parteipoliitika väljatöötamine, tsentraliseeritud plaanipärase juhtimise ühtsus ja majanduse juhtimise demokraatlike aluste aren-damine; rahvahulkade loova initsiatiivi ja aktiivsuse iga-külgne arendamine.

Mõningad muudatused ja täiendused NLKP põhikirjas.

Parteiorganisatsioonide ülesanded nõukogude, ameti-ühingute ja Kommunistliku Noorsooühingu juhtimise alal.

Kongress partei ideelise kasvatustöö ülesannetest. Mark-sistlik-leninliku teooria loov edasiarendamine XXIII kong-ressi poolt, ühiskonnateaduste osatähtsuse tõstmine ja võitlus kodanliku ideoloogia, revisionismi, dogmatismi, reformismi vastu — kommunismi ehitamise edusammude vajalik tingimus.

Töötajate edasise kasvatamise vajalikkusest internat-sionalismi, NSV Liidu rahvaste vahelise vendluse ja sõp-ruse vaimus; sõpruse ja ühtsuse tugevdamine sotsialistlike maade vennasrahvastega, kogu maailma kommunistlike parteide ja töötajatega.

NLKP XXIII kongressi otsuste ajalooline tähtsus. Partei peajoone ja kongressi otsuste toetamine ja heakskiit nõu-kogude rahva, vennalike kommunistlike ja töölisparteide poolt.

Nõukogude rahva võitlus kommunistliku partei juhti-misel NLKP XXIII kongressi otsuste, rahvamajanduse arendamise viie aasta plaani täitmise eest. NLKP Kes-komitee 1966. aasta maipleenum ja selle tähtsus põllu-majanduse edasiarendamisele.

NLKP Keskkomitee 1966. aasta detsembripleenumi otsused.

Kommunistliku ühiskonna ülesehitamine — NLKP ja nõukogude rahva peamine internatsionaalne kohustus.

KOKKUVÕTE

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei poolt läbikäidud ajaloolise tee peamised tulemused. Marksismi-leninismi ideede võidukäik.

Kommunistliku partei juhtimine — töölisklassi maailmaajaloolise missiooni täitmise otsustav tingimus, töölisklassi ja kogu töörahva jõu ja võimsuse tähtsaim allikas võitluses proletariaadi diktatuuri kehtestamise, sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise eest.

Kommunistliku partei jõud ja võitmatu seisneb ustavuses marksismile-leninismile, proletaarse internatsionalismi põhimõtetele ning teooria ja praktika ühtsuses, partei ridade ideelises ja organisatsioonilises monoliitsuses, lahutamatus seoses rahvaga.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei kogemuste maailmaajalooline tähtsus võitluses proletariaadi diktatuuri, sotsialismi ja kommunismi eest.

Kirjandus

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioonid. Tallinn, 1956.

NLKP Keskkomitee otsus 30. juunist 1956 «Isikukultusest ja selle tagajärgedest ülesaamise kohta». Tallinn, 1956.

NLKP Keskkomitee 1957. a. juunipleenumi otsus «G. M. Malenkovi, L. M. Kaganovitši, V. M. Molotovi parteivastase grupi kohta». Partei-töötaja käsiraamat, I osa. Tallinn, 1958, lk. 109—113.

1957. ja 1960. aastal Moskvas toimunud kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamiste dokumendid. Tallinn, 1964.

NLKP XXI kongressi resolutsioon «NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiaks 1959—1965». Tallinn, 1959.

NLKP XXII kongressi resolutsioonid: «NLKP Keskkomitee aruande põhjal», «NLKP programmi kohta», «NLKP põhikirja kohta». NLKP XXII kongressi stenogramm, III osa. Tallinn, 1963.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei põhikiri. Tallinn, 1965.

NLKP Keskkomitee 1964. a. novembripleenumi otsus «Oblastite ja kraide tööstuslike ja põllumajanduslike parteiorganisatsioonide ühendamise kohta». «Rahva Hääle», 17. novembril 1964.

NLKP Keskkomitee 1965. a. märtsipleenumi otsus «NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakilistest abinõudest. Tallinn, 1965.

1.—5. märtsini 1965 toimunud kommunistlike ja töölispartei esin-

dajate konsultatiivnõupidamise tulenustest. «Rahva Hää!», 27. märtsil 1965.

NLKP Keskkomitee 1965. a. septembripleenumi otsus «Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest». Tallinn, 1965.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Vastu võetud ühel hääl 8. aprillil 1966. aastal. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi otsus NLKP põhikirja osalise muutmise kohta. Vastu võetud ühel hääl 8. aprillil 1966. aastal. Tallinn, 1966.

NLKP Keskkomitee 1966. a. maipleenumi otsus «Maaparanduse laialdasest arendamisest teravilja ning muude põllukultuuride suurte ja stabiilsete saakide kogumiseks». «Rahva Hää!», 29. mail 1966.

NLKP Keskkomitee 1966. a. detsembripleenumi otsus «NSV Liidu rahvusvahelisest poliitikast ja NLKP võitlusest kommunistliku liikumise monoliitsuse eest». «Rahva Hää!», 14. detsembril 1966.

L. I. Brežnev — Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 47. aastapäev. «Rahva Hää!», 7. novembril 1964.

L. I. Brežnev — NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakilistest abinõudest. Tallinn, 1965.

L. I. Brežnev — NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile. Tallinn, 1966.

A. N. Kossõgin — Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. Tallinn, 1965.

A. N. Kossõgin — NLKP XXIII kongressi direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta (1966—1970) plaani kohta. Tallinn, 1966.

Seminarid

1. NLKP XX kongress.
2. NLKP XXII kongress.
3. NLKP XXIII kongress.

NLKP ajaloo kursuse tundide näidisjaotus

	170 tundi			120 tundi		
	loenguid	seminare	kokku	loenguid	seminare	kokku
Sissejuhatus	4	2	6	4	2	6
1. Töölisliikumise algus ja marksismi levimine Venemaal (1883—1894)	4	—	4	4	—	4
2. Võitlus marksistliku partei loomise eest Venemaal. VSDTP asutamine. Bolševismi tekkimine (1894—1903)	4	6	10	4	4	8
3. Bolševike partei esimese Vene revolutsiooni eel ja revolutsiooniaastail (1904—1907)	6	6	12	4	4	8
4. Partei reaktsiooni ajajärgul (1907—1910)	4	—	4	2	—	2

	170 tundi			120 tundi		
	loen- guid	semi- nare	kokku	loen- guid	semi- nare	kokku
5. Bolševike partei revolutsiooni uue tõusu perioodil (1910—1914)	4	6	10	4	4	8
6. Partei Esimese maailmasõja aastail. Teine Vene revolutsioon (1914 — veebruar 1917)	4	6	10	4	4	8
7. Bolševike partei Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni innustajana ja organiseerijana (märts—oktoober 1917)	6	6	12	4	4	8
8. Kommunistliku Partei võitlus sotsialistliku revolutsiooni arendamise ja nõukogude võimu kindlustamise eest (november 1917 — juuli 1918)	4	4	8	4	2	6
9. Partei välismaise sõjalise interventsiooni ja kodusõja ajajärgul (1918—1920)	6	6	12	4	4	8
10. Kommunistlik Partei võitluses rahvamajanduse taastamise ja ümberkorraldamise eest uue majanduspoliitika alusel (1921—1925)	6	8	14	4	4	8
11. Partei võitlus maa sotsialistliku industrialiseerimise ja põllumajanduse kollektiviseerimise eest. Sotsialismi alusmüüri rajamine (1926—1932)	8	6	14	4	4	8
12. Partei võitlus rahvamajanduse sotsialistliku rekonstrueerimise lõpuleviimise eest. Sotsialismi võit NSV Liidus (1933—1937)	4	—	4	2	—	2
13. Partei tegevus sotsialistliku ühiskonna kindlustamisel ja riigi kaitsevõime tugevdamisel (1937 — juuni 1941) . .	4	—	4	2	—	2
14. Kommunistlik Partei — nõukogude rahva võidu innustaja ja organiseerija Suures Isamaasõjas (juuni 1941—1945)	6	6	12	4	4	8
15. Kommunistliku Partei võitlus rahvamajanduse taastamise ja sotsialistliku ühiskonna edasiarendamise eest (1946—1955)	4	6	10	4	4	8
16. NLKP kommunistliku ülesehitustöö arendamise perioodil	8	14	22	6	10	16
Kokkuvõte	2	—	2	2	—	2

ПРОГРАММА КУРСА ИСТОРИИ КПСС

Для высших учебных заведений

На эстонском языке

Издательство «Ээсти Раамат»
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

Toimetaja M. Kalde

Korrektorid A. Kiho ja E. Toots

Trükkimisele antud 30.XI 1967. Trükipoognaid 4,0.

Arvestuspoognaid 3,70. Trükiarv 3500.

Tellimise nr. 2684-3001.

Besti NSV Tehnilise Informatsiooni Keskbüroo rotaprint.

Tallinn, Pikk 68

Hind 11 kop.

1-2-3

11 kop.

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 01130329 6